

west · vlaanderen werkt

Klare Kijk
door Onderzoek
en Advies

LEVENSLANG LEREN

Voor elk wat wils?

Afgestudeerd? Nooit helemaal!

In de kijker: Webros en Comenes

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Ondernemen. Het zit in ons.

OPLEIDINGEN

voor wie vooruit wil!

Meer en beter ondernemen met Syntra West.

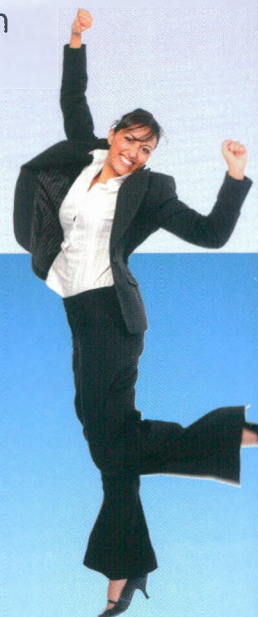
Ondernemen is de juiste koers varen. Durven stappen zetten. Een team leiden. U kan daarvoor rekenen op Syntra West als uw partner in grote uitdagingen.

Ons engagement is: u, uw medewerkers en heel uw organisatie optimaal laten functioneren. Via opleiding, opleidingsplanning, begeleiding en subsidieadvies. Wij staan garant voor professionele oplossingen op korte termijn en een dynamische visie op de toekomst. Als ondernemer staat u er met Syntra West nooit alleen voor.

Meer en beter ondernemen met Syntra West:

- Opleiding
- Opleidingsplanning en competentie management
- Begeleiding
- Subsidieadvies

Voor meer inlichtingen in verband met onze dienstverlening aan bedrijven kunt u terecht op **078 353 653** of via e-mail: **info@syntrawest.be**

www.syntrawest.be

west · vlaanderen werkt

3.2010 - n° 232 - 52ste jaargang

LEVENSLANG LEREN

Ten geleide:

Hoe leergierig is de West-Vlaming?

3

Levenslang leren in West-Vlaanderen: voor elk wat wils

Tanja Termote, WES

5

Afgestudeerd? Nooit helemaal!

Tanja Termote, WES

13

**Mag het iets meer zijn...?
De opleidingsbehoeften in de
West-Vlaamse bedrijven en organisaties**

Tanja Termote, WES

23

Een CLB voor volwassenen?

Eddy Demeersseman, Comenes

29

**IN DE KIJKER • West-Vlaamse consortia volwassenen-
onderwijs Webros en Comenes**

33

REGIOSCAN: Ongelijke participatie in levenslang leren
Tanja Termote, WES

38

CONJUNCTUURNOTA

40

SPECTRUM

43

WES-NIEUWS

46

BIJ WES IN DE BIB

49

FISCALE FOCUS

50

COLOFON

52

PUBLICATIES WES

52

**Klare Kijk
door Onderzoek
en Advies**

West-Vlaanderen Werkt is een uitgave van WES vzw
met de steun van:

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

**west · vlaanderen
werkt**

4.2010

Volgend nummer verschijnt op **16 december 2010**

ONDERNEMERSCHAP

Partners West-Vlaanderen Werkt 2010:

Onze groenten primeuren

600 ton verse gezonde groenten en fruit, dat is de dagelijkse aanvoer op de REO Veiling van Roeselare, een grote coöperatieve veiling. Hier worden meer dan 60 verschillende groenten en fruit, geteeld door 3.200 leden-tuinders, geveild. Deze kwaliteitsproducten vinden onder optimale omstandigheden hun weg naar de consument. Kwaliteit en voedselveiligheid staan hierbij steeds voorop.

www.reo.be

Reo | Oostnieuwkerksesteenweg 101 | B-8800 Roeselare

Tel. 051 23 12 11 | Fax 051 23 12 89 | info@reo.be

Hoe leergierig is de West-Vlaming?

Met 240.000 zijn ze, de West-Vlamingen die in het voorbije jaar een naschoolse opleiding hebben gevolgd. Dat is zowat 40% van de inwoners van onze provincie in de leeftijds-categorie tussen 25 en 64 jaar. Dat is een indrukwekkend aantal. Maakt dit hoge cijfer ons euforisch? Neen, want de participatie van de West-Vlaamse bevolking ligt momenteel onder het Vlaamse gemiddelde ...!

Ook het Europese streefdoel - de Lissabon-doelstelling - wordt niet gehaald. Bovendien participeert niet iedereen evenveel aan levenslang leren. Laaggeschoolden, ouderen, arbeiders en zelfstandigen zijn groepen met een lage participatiegraad. Er zijn ook duidelijke verschillen in 'opleidingsdrift' naargelang de gemeente waar men woont. Streven naar een hogere participatie in levenslang leren vereist extra aandacht voor de groepen die momenteel minder worden bereikt.

Deze en andere verrassende en/of belangrijke bevindingen omtrent de volwassenen-educatie in onze provincie, brengen we in dit themanummer van West-Vlaanderen Werkt.

In onze huidige maatschappij blijkt kennis onontbeerlijk, niet enkel voor de onderneming waar je werkt, maar ook om jezelf te ontplooien. We leven nu eenmaal in een kennismaatschappij waar kennis steeds evolueert en mensen zich voortdurend moeten bijscholen.

'Levenslang leren' is hierbij het toverwoord. Deze vlag dekt een brede en bonte lading.

West-Vlaanderen Werkt peilt naar de vraag en het aanbod in opleidingen. We polsen naar het aantal West-Vlamingen dat effectief bezig is met levenslang leren. De opleidingsbehoeften bij de medewerkers van de West-Vlaamse bedrijven en organisaties brengen we in kaart. Er is ook aandacht voor het aandeel van de diverse West-Vlaamse regio's in de opleidingskoek.

We plukken daarbij gretig uit het onderzoek 'Levenslang Leren' dat WES heeft uitgevoerd in opdracht van de provincie West-Vlaanderen en de twee West-Vlaamse consortia voor volwassenenonderwijs Comenes en Webros. Deze opdracht situeert zich binnen de beleidsnota economie van de provincie West-Vlaanderen en de opdrachten van de consortia volwassenenonderwijs.

Uit het onderzoek blijkt onder andere dat het West-Vlaamse opleidingsaanbod zeer versnipperd is. Bedrijven en particulieren kunnen zich nauwelijks een beeld vormen van het huidige aanbod. Evenmin van de kwaliteit van dit opleidingsareaal.

Om vraag naar en aanbod van opleidingen beter op elkaar af te stemmen, is de website www.blijvenleren.be ontwikkeld. Deze website, die eind november 2010 actief zal zijn, laat een bedrijf of particulier toe om, via een eenvoudige aanvraag, alle relevante en bij de website aangesloten West-Vlaamse opleidingsverstrekkers in één keer te contacteren. Een instrument dat toelaat om doorheen het West-Vlaamse opleidingsbos terug de bomen te zien...

Tanja Termote
Sociaaleconomisch beleid, WES

ZEEBRUGGE

EEN NETWERK
VOOR EUROPA

- 25 miljoen ton containerverkeer
- 9 miljoen ton roroverkeer
- 1,3 miljoen nieuwe wagens
- 1 miljoen vrachtwagens
- 20 dagelijkse verbindingen met het V.K., Scandinavië en Zuid-Europa
- uitstekende distributiemogelijkheden o.a. in de Maritieme Logistieke Zone (MLZ)

Levenslang leren in West-Vlaanderen: voor elk wat wils

Tanja Termote • sociaaleconomisch beleid, WES

Heeft u ze in de vakantie ook ontvangen, de kleurrijke folders van verschillende opleidingsinstaties, met een uitgebreid overzicht aan mogelijkheden om opleidingen te volgen? PC-initiatie in Tielt, verkooppsychologie en -technieken in Brugge, voetverzorging in Veurne, sociaal-cultureel werk in Kortrijk, ... Het kan allemaal.

In West-Vlaanderen staan heel veel opleidingsverstrekkers dagelijks in voor het verschaffen van onderwijs aan volwassenen. Tellen we alleen al de opleidingsinstanties die erkend zijn in het kader van de opleidingscheques, dan komen we uit op **288** centra in West-Vlaanderen en 1.701 opleidingscentra in Vlaanderen. Het aanbod van deze centra is immens. Ze proberen te voldoen aan de opleidingsvraag van bedrijven en individuen. Deze vraag kan arbeidsmarktgerelateerd zijn en dus rechtstreeks of onrechtstreeks in verband staan met de huidige of toekomstige job van de participanten, maar kan evengoed volledig losstaan van de job. In dit artikel geven we een overzicht van enkele belangrijke publieke spelers op het vlak van levenslang leren in de provincie West-Vlaanderen. De private opleidingsverstrekkers worden buiten beschouwing gelaten.

Overzicht publieke opleidingsverstrekkers

Schema 1 biedt een overzicht van de belangrijkste publieke opleidingsverstrekkers. We maken een onderscheid tussen opleidingsverstrekkers met een belangrijk aanbod aan arbeidsmarktgerichte opleidingen en opleidingsverstrekkers met voornamelijk een niet-arbeidsmarktgericht aanbod.

Volwassenenonderwijs

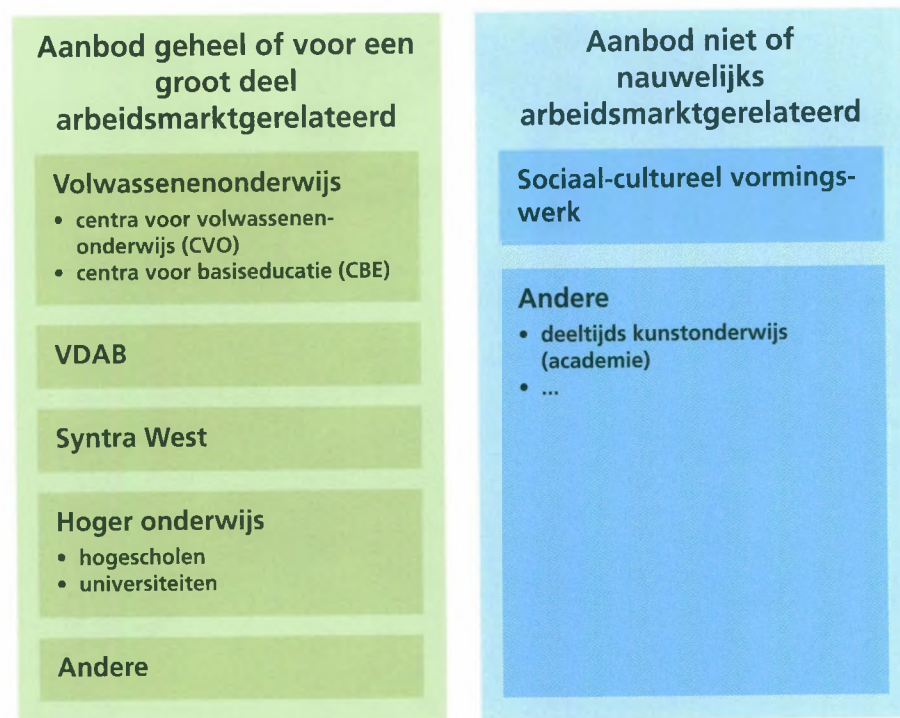
» Centra voor volwassenenonderwijs

Het onderwijs in de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) is onderwijs los van de initiële onderwijsloopbaan. Het stelt de cursisten in staat om een erkend diploma, getuigenschrift of certificaat te behalen. Volwassenen van minimum 18 jaar en jongeren die aan de voltijdse leerplicht voldaan hebben, mogen zich inschrijven. Naargelang de gekozen cursus kunnen er ook specifieke toelatingsvoorwaarden zijn¹.

Het volwassenenonderwijs in de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) bestaat uit twee niveaus: het secundair volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs van het volwassenenonderwijs. Tot dit laatste niveau behoren opleidingen die zich situeren tussen het secundair onderwijs en een professionele

Schema 1

Overzicht van de belangrijkste publieke opleidingsverstrekkers in West-Vlaanderen

bachelor. Ze leiden tot het diploma van gegradueerde indien ze meer dan 900 lestijden omvatten.

Tot het secundair volwassenenonderwijs behoort ook het vroegere tweedekansonderwijs. Deze opleiding biedt volwassenen van minimum 18 jaar de kans om nog een diploma secundair onderwijs te behalen.

Het inschrijvingsgeld bedraagt standaard 1 euro per lestijd maar er worden vrijstellingen voorzien voor wie het financieel wat moeilijker heeft.

De provincie West-Vlaanderen telt 18 centra voor volwassenenonderwijs. Deze centra beschikken over heel wat lesplaatsen (zie **kaart 1**). Afstand tot en bereikbaarheid van de opleidingsplaats zijn immers van cruciaal belang voor de bevolking. Uit de enquête naar de deelname van de West-Vlaamse bevolking aan opleidingen blijkt immers dat de meeste mensen bereid zijn om zich 15 tot 30 minuten te verplaatsen voor het volgen van opleidingen.

» Centra voor basiseducatie

Naast het secundair volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs van het volwassenenonderwijs - beiden georganiseerd door de centra voor volwassenenonderwijs - bestaat het volwassenenonderwijs nog uit een derde niveau, met name de basiseducatie, georganiseerd door de centra voor basiseducatie (CBE's).

De kerntaak van de centra voor basiseducatie is het terugdringen van de laaggeletterdheid en laaggecijferdheid.

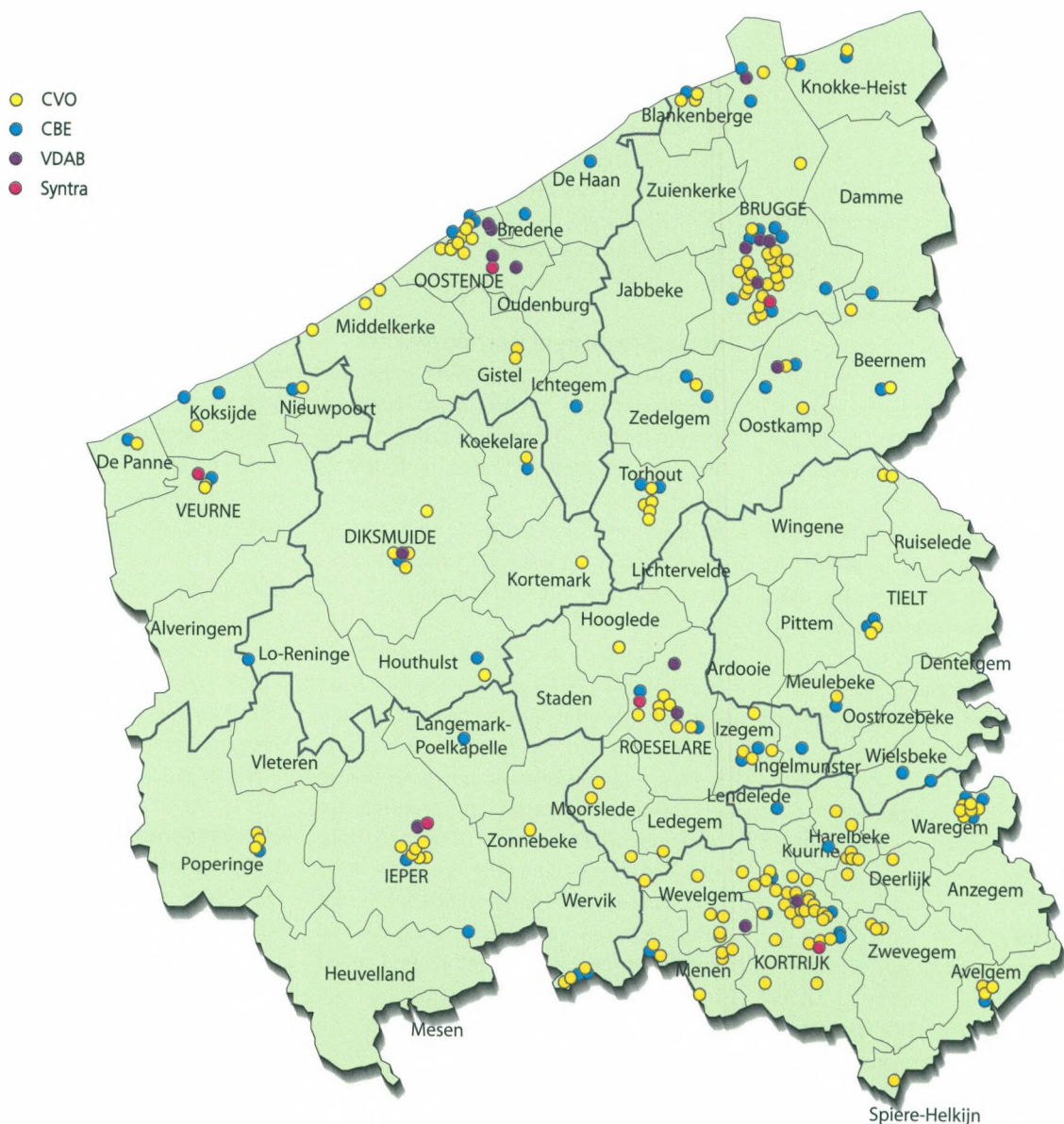
Bij basiseducatie kunnen volwassenen met een beperkte of onafgewerkte schoolloopbaan hun basisvaardigheden opfrissen en versterken.

Hiertoe worden opleidingen aangeboden in zeven leergebieden²:

- taal: Nederlands moedertaal;
- taal: Nederlands voor anderstaligen;
- taal: alfabetisering in het Nederlands als tweede taal;
- rekenen/wiskunde;
- algemene vorming;
- computer;
- opstap Frans en Engels.

Kaart 1

Lesplaatsen van CVO, CBE, VDAB en Syntra West in West-Vlaanderen

BRON: Syntra, VDAB, administratie volwassenenonderwijs, FOD Economie, verwerking WES.

Cursisten betalen geen inschrijvingsgeld, alleen kopiekosten of het cursusboek.

Er zijn 13 centra voor basiseducatie verspreid over Vlaanderen en Brussel, waarvan 2 in West-Vlaanderen: CBE Brugge-Oostende-Westhoek en CBE Kortrijk-Roeselare. Op kaart 1 is de spreiding van hun lesplaatsen over de provincie weergegeven.

VDAB

De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) levert de nodige inspanningen om de aanpasbaarheid van de Vlaamse werkzoekenden, werknemers en werkgevers te bevorderen. Ze biedt hen zo de nodige ondersteuning en begeleiding op een veranderende arbeidsmarkt. De 17 West-Vlaamse competentiecentra vormen een belangrijke pijler bij de uitbouw van deze dienstverlening

voor werkzoekenden, werknemers en werkgevers.

In de competentiecentra krijgt iedere persoon de mogelijkheid om zich gedurende zijn of haar professionele loopbaan te informeren, te (her)oriënteren, om- en bij te scholen en vaardigheden of talenten te laten valoriseren en certificeren. Bij dit alles is een evenredige participatie van de kansengroepen voor de VDAB een prioritaire

zorg³. De opleidingen die door de VDAB georganiseerd worden, gebeuren in eigen beheer of in samenwerking met deskundige publieke en private partners.

Op kaart 1 is de spreiding van de 17 competentiecentra in West-Vlaanderen weergegeven.

Syntra West

Syntra West is het vormingsinstituut voor kleine en middelgrote ondernemingen. Het opleidingsinstituut werd in 1960 opgericht onder de naam Vormingsinstituut voor KMO. Sinds 2002 draagt het de naam Syntra West.

Syntra West staat voor ‘meer en beter leren ondernemen in de KMO’⁴. De organisatie biedt opleidingen aan in een 20-tal sectoren, zowel in dag- als in avondonderwijs, in zes campussen verspreid over heel West-Vlaanderen (zie kaart 1). De aanpak is praktijkgericht. Syntra West leidt vooral medewerkers, kaderleden en bedrijfsleiders uit de KMO’s op, maar ook organisaties uit de social profitsector en overheidsinstellingen doen een beroep op de knowhow van Syntra West.

De lesgevers bij Syntra West zijn overwegend ervaren mensen uit de beroepspraktijk.

Hoger onderwijs

West-Vlaanderen telt 1 universiteit, K.U.Leuven campus Kortrijk (KULAK), en 3 hogescholen: KATHO, Howest en KHBO. Voor elk van deze instellingen is permanente vorming een belangrijke pijler en een wezenlijke onderwijsopdracht. Het kan gaan om kort- en langlopende

opleidingen, studiedagen of seminars. Hun navormingsaanbod laat iedereen die door studie of ervaring een hoger onderwijsniveau heeft, toe om zijn kennis, talent en professionele competenties te onderhouden, te actualiseren of verder te ontplooien.

De instellingen hebben ook een aanbod afstandsonderwijs. Op eigen tempo en in combinatie met werk, gezin of een andere studie, kan men, via begeleide zelfstudie, een volwaardig bachelor- of masterdiploma behalen.

Sociaal-cultureel vormingswerk

Sociaal-cultureel vormingswerk is de verzamelaar voor allerlei sociaal-culturele organisaties en bewegingen die cursussen, lezingen, debatavonden, tentoonstellingen, uitstappen, ... op touw zetten die de deelnemers kansen geven om zichzelf te ontplooien, mensen te ontmoeten en boeiende ervaringen op te doen.

De belangrijkste actoren zijn de centra van Vormingplus. Zij organiseren een waaier aan activiteiten en bieden de volwassenen de mogelijkheid om zich in hun vrije tijd verder te ontwikkelen en hun persoonlijke en sociale competenties te vergroten. De Vormingpluscentra garanderen, elk binnen hun eigen regio, een breed en boeiend aanbod aan vormingsinitiatieven, dat voor iedereen gemakkelijk toegankelijk, betaalbaar en zinvol is. Het aanbod speelt in op maatschappelijke ontwikkelingen en omvat die thema’s die relevant zijn voor de inwoners van de regio. Het aanbod in de Vormingpluscentra is zeer divers en kan te maken hebben met actualiteit en samenleving, wetenschap en technologie, persoon

en relatie, filosofie en zingeving, kunst en cultuur, gezondheid en milieu, ... De Vormingpluscentra hebben ook speciale aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen en voor mensen met specifieke educatieve noden.

In West-Vlaanderen zijn er drie centra: Vormingplus Brugge, Vormingplus Oostende-Westhoek en Vormingplus Midden- en Zuid-West-Vlaanderen.

Opleidingsaanbod

Tabel 1 biedt een overzicht van het aantal deelnames en het aantal lesurencursist⁵ van de belangrijkste publieke opleidingsverstrekkers in West-Vlaanderen. Van de hogescholen beschikken we evenwel enkel over gegevens voor KATHO, niet voor KHBO en Howest. Van het sociaal-cultureel vormingswerk worden enkel gegevens van Vormingplus weergegeven.

De drie grootste publieke spelers op het vlak van levenslang leren zijn het volwassenenonderwijs in de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie, de VDAB en Syntra West. Hieronder wordt het aanbod van deze drie actoren verder toegelicht.

Volwassenenonderwijs

Centra voor volwassenenonderwijs

De CVO’s nemen het grootste aandeel van de deelnames en lesurencursist voor hun rekening. Ze tellen ongeveer 120.000 deelnames en meer dan 7 miljoen lesurencursist per jaar.

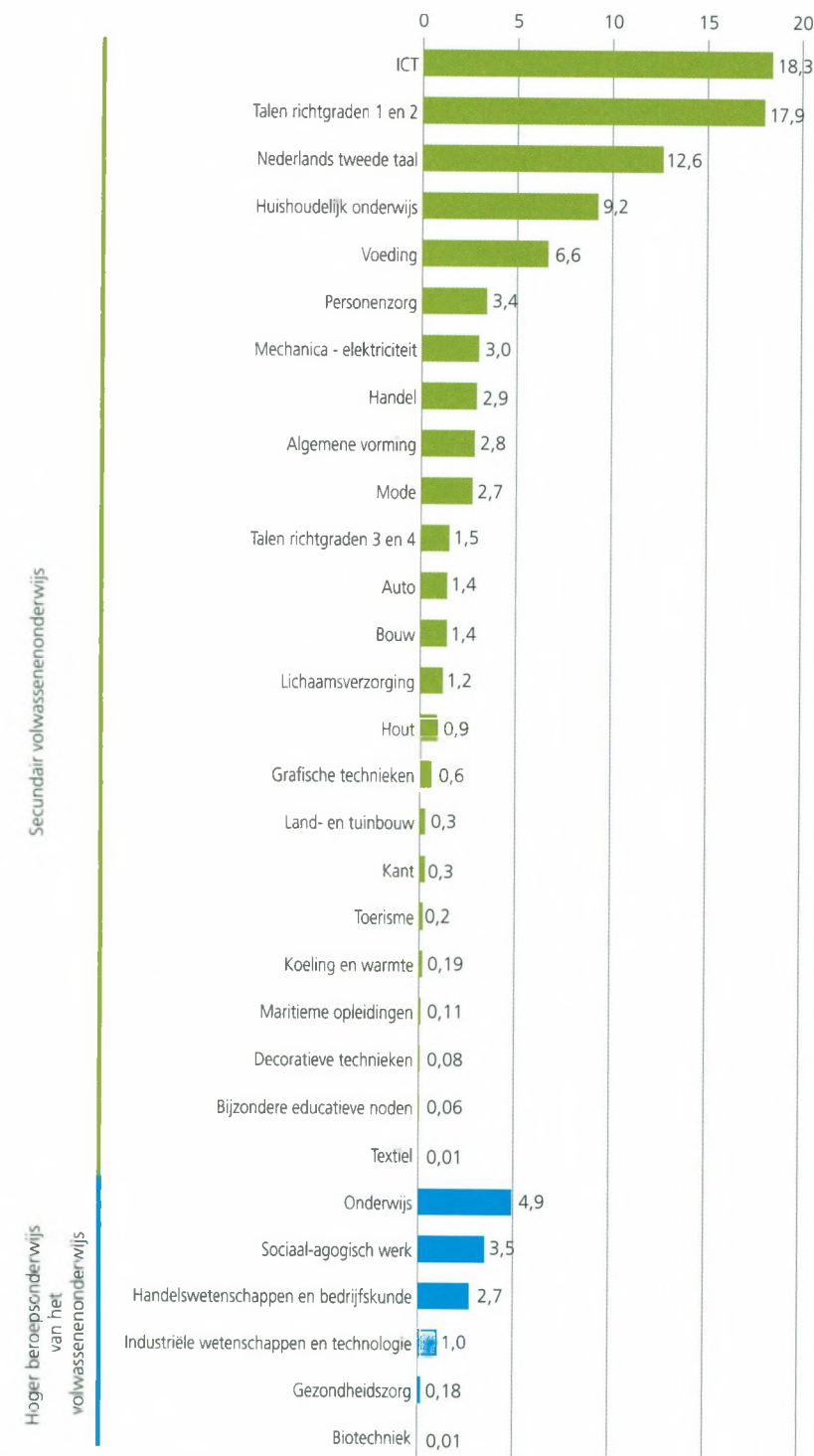
Figuur 1 toont de verdeling van het aantal lesurencursist over de studiegebieden en studieniveaus. Het secundair

Tabel 1
Vergelijking van het aanbod aan levenslang leren in een aantal publieke opleidingscentra in de provincie West-Vlaanderen (b)

Omschrijving	Volwassenen- onderwijs - CVO's	Volwassenen- onderwijs - CBE's	VDAB	Syntra West	K.U.Leuven campus Kortrijk	KATHO	Vormingplus	Totaal
Aantal deelnames (absoluut) (a)	119.264	5.522	22.678	60.256	5.412	8.323	20.409	241.864
Aantal deelnames (in % van het totaal)	49,3	2,3	9,4	24,9	2,2	3,4	8,4	100,0
Aantal lesurencursist (absoluut)	7.243.499	386.889	2.411.637	2.215.478	nb	105.208	165.000	12.527.711
Aantal lesurencursist (in % van het totaal)	57,8	3,1	19,3	17,7		0,8	1,3	100,0
Gemiddeld aantal lesuren per opleiding	60,7	70,1	106,3	36,8	nb	12,6	8,1	51,8

BRON: administratie volwassenenonderwijs, CBE Brugge-Oostende-Westhoek, CBE Kortrijk-Roeselare, VDAB, Syntra West, K.U.Leuven campus Kortrijk, KATHO, Vormingplus, verwerking WES.
(a) Cijfers voor CBE's zijn cijfers over het aantal unieke deelnemers, cijfers voor de andere opleidingsverstrekkers betreffen de som van het aantal deelnemers per opleiding of module, waarbij één persoon meerdere keren wordt geteld indien hij/zij meerdere opleidingen of modules heeft gevolgd.
(b) Cijfers over de periode april 2008 - maart 2009 voor de CVO's, CBE's, VDAB en Syntra West. Cijfers voor het academiejaar 2008-2009 voor K.U.Leuven campus Kortrijk, voor het academiejaar 2007-2008 voor KATHO, voor 2009 voor Vormingplus. Cijfers voor Howest en KHBO ontbreken.
nb = niet beschikbaar.

Figuur 1
Aandeel van de verschillende studiegebieden in het totale aantal lesurencursist gerealiseerd in de centra voor volwassenenonderwijs gevestigd in West-Vlaanderen, periode 1 april 2008 - 31 maart 2009 (in %)

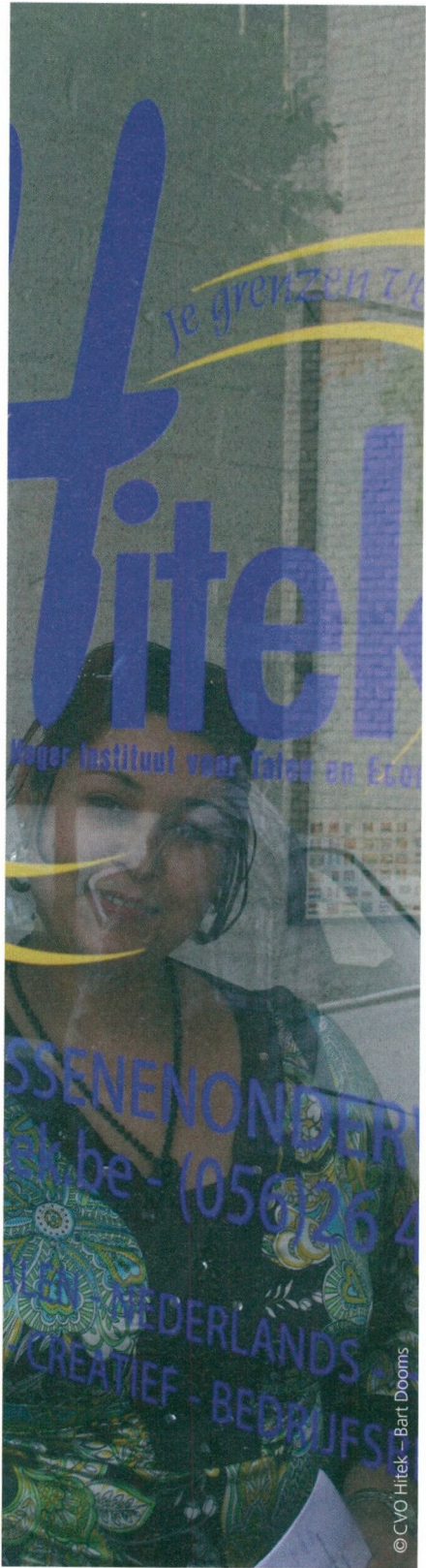

BRON: administratie volwassenenonderwijs, verwerking WES.

volwassenenonderwijs staat in voor 87,7% van het aantal lesurencursist en het hoger beroepsonderwijs voor 12,3%. Binnen de 30 studiegebieden, aangeboden in de centra voor volwassenenonderwijs in West-

Vlaanderen, treffen we het grootste aantal lesurencursist aan in de studiegebieden:

- informatie- en communicatietechnologie;
- talen richtgraden 1 en 2;
- Nederlands tweede taal.

Deze drie studiegebieden zijn goed voor maar liefst 49% van alle lesurencursist.

Andere belangrijke studiegebieden binnen het secundair volwassenenonderwijs

zijn huishoudelijk onderwijs en voeding. Binnen het hoger beroepsonderwijs wordt het grootste aantal lesurencursist gerealiseerd in de studiegebieden onderwijs, sociaal-agogisch werk en handelswetenschappen en bedrijfskunde.

Centra voor basiseducatie

De CBE's hebben circa 5.500 unieke deelnemers en realiseren ongeveer 387.000 lesurencursist. Naar aantal lesurencursist is Nederlands tweede taal het grootste leergebied met 36,5% van alle lesurencursist. 22,9% van de lesurencursist wordt gepresteerd binnen het leergebied ICT en 20,4% binnen alfabetisering anderstaligen (figuur 2).

VDAB

Tussen 1 april 2008 en 31 maart 2009 tellen we bijna 23.000 deelnames aan opleidingen toegewezen aan een West-Vlaamse VDAB-entiteit. Het gaat hier om circa 2,4 miljoen lesurencursist. De belangrijkste sectoren naar aantal lesurencursist zijn (figuur 3):

- social profit: 16,2% van de opleidingsuren. Het betreft hier opleidingen in onder meer verpleegkunde en verzorging;
- tertiaire sector: 14,4% van de opleidingsuren;
- bouw: 14% van de opleidingsuren.

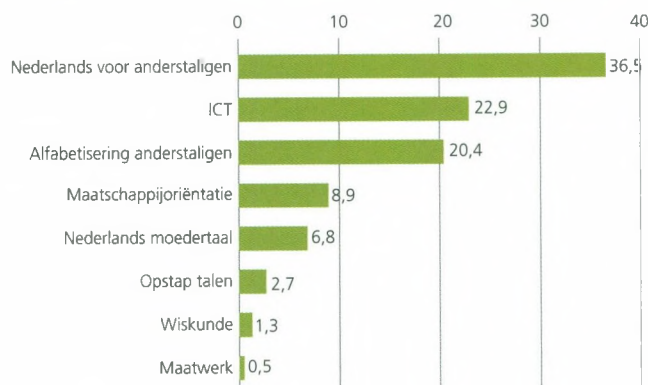
Syntra West

Syntra West heeft ongeveer 60.000 deelnames en 2,2 miljoen lesurencursist. De belangrijkste sectoren naar aantal opleidingsuren zijn (figuur 4):

- socio-economische beroepen: 13,7% van de opleidingsuren. Het gaat hier onder meer om opleidingen in de subsectoren accountancy - fiscaliteit, vastgoed, communicatie - diensten - administratie;
- personenverzorging: 11,4% van de opleidingsuren. Het betreft hier onder meer opleidingen verzorging en styling, voetverzorging;
- bouw: 8,6% van de opleidingsuren;
- management: 7,8%;
- bedrijfsbeheer: 7,2%;
- leertijd: 7,1% van de opleidingsuren.

Figuur 2

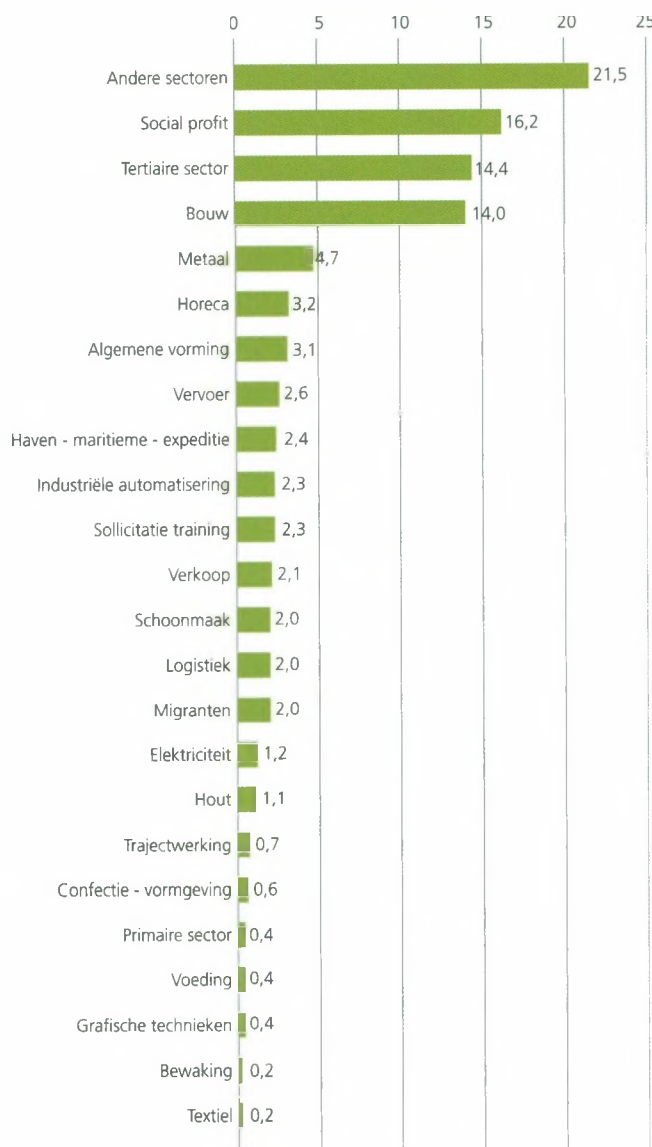
Aandeel van de verschillende studiegebieden in het totale aantal lesurencursist gerealiseerd in de centra voor basiseducatie gevestigd in West-Vlaanderen, periode 1 april 2008 - 31 maart 2009 (in %)

BRON: CBE Brugge-Oostende-Westhoek en CBE Kortrijk-Roeselare, verwerking WES.

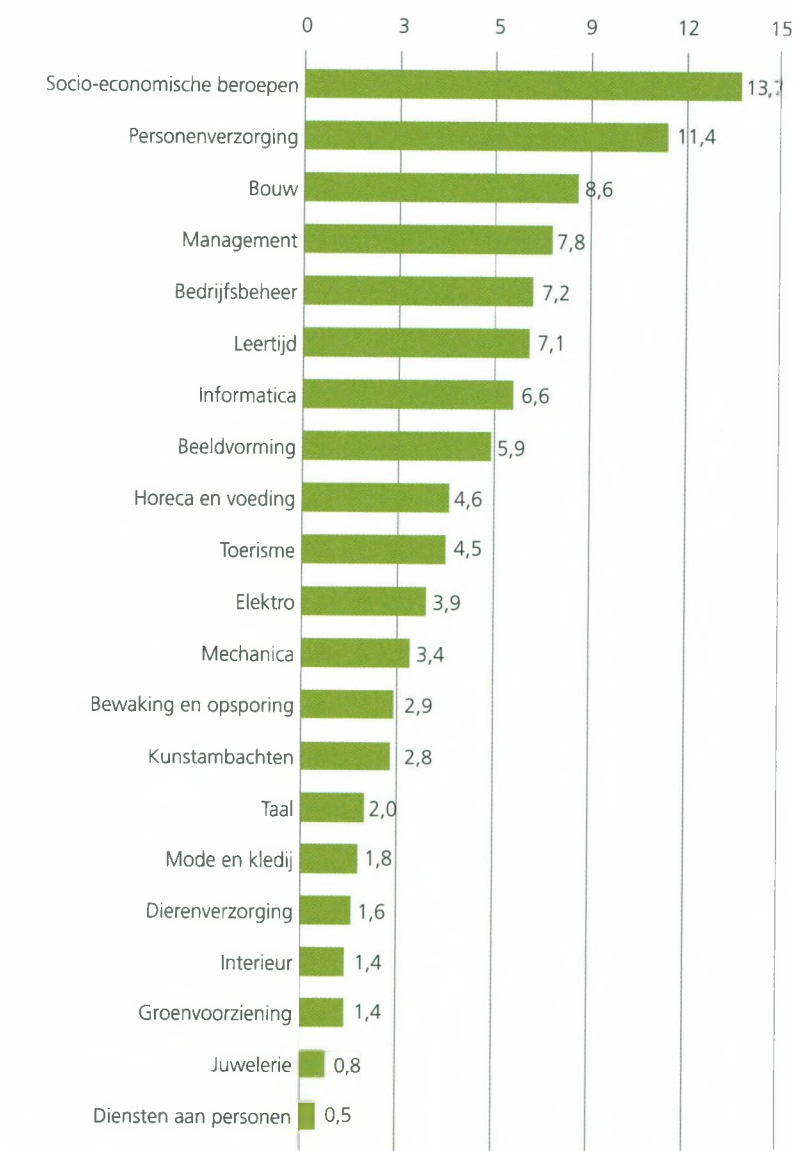
Figuur 3

Aandeel van de verschillende studiegebieden in het totale aantal lesurencursist van opleidingen die zijn toegewezen aan de VDAB West-Vlaanderen, periode 1 april 2008-31 maart 2009 (in %)

BRON: VDAB, verwerking WES.

Figuur 4
Aandeel van de verschillende studiegebieden in het totale aantal lesurencursist gerealiseerd in de Syntra-West-campusen, periode 1 april 2008 - 31 maart 2009 (in %)

BRON: Syntra West, verwerking WES.

Syntra West - Chris Cardinael

Profiel van de deelnemers

Tabel 2 toont het profiel van de deelnemers aan opleidingen. We beperken ons tot de vergelijking van de gegevens van de CVO's, de CBE's, de VDAB en Syntra West. Van de andere aanbodverstrekkers beschikken we over geen of onvoldoende profielgegevens.

Ongeveer 60% van de deelnemers (deelnames) in de centra voor volwassenen-onderwijs zijn vrouwen tegenover 40% mannen. 28,4% van de deelnemers (deelnames) is 50 jaar of ouder. Bijna 20% is jonger dan 25 jaar. Ongeveer 63% is middengeschoold (diploma hoger secundair onderwijs), 16,2% is laaggeschoold (hoogstens diploma van lager secundair onderwijs) en 20,4% is hooggeschoold. 86% van de deelnemers (deelnames) heeft de Belgische nationaliteit en 92% van de deelnemers is woonachtig in West-Vlaanderen.

De centra voor basiseducatie richten zich uitsluitend tot laaggeschoolden. 62% van de deelnemers heeft niet de Belgische nationaliteit. 44% van de deelnemers is 45 jaar of ouder.

Ongeveer de helft van de cursisten in de VDAB is laaggeschoold. 35% is jonger dan 26 jaar.

Syntra West trekt veel midden- en hooggeschoolden aan. De mannelijke deelnemers zijn er duidelijk in de meerderheid. Syntra West heeft ook buiten de provincie een sterke aantrekkingskracht: een kwart van de deelnemers van Syntra West woont buiten West-Vlaanderen. Vooral een aantal unieke opleidingen trekt veel deelnemers van buiten de provincie. ■

Tabel 2
Profiel van de cursisten in het volwassenenonderwijs, de VDAB en Syntra West in de provincie West-Vlaanderen, periode april 2008 - maart 2009 (in %)

Omschrijving	Volwassenen-onderwijs - CVO's	Volwassenen-onderwijs - CBE's	VDAB	Syntra West
GESLACHT				
Man	40,3	44,0	55,3	65,2
Vrouw	59,7	56,0	44,7	34,8
LEEFTIJD				
<= 25 jaar	19,6	11,0	<= 26: 35,1	23,8
25-49 jaar	52,0	25-44: 45,0	27-49: 51,8	64,6
50 jaar en ouder	28,4	45 en +: 44,0	13,1	11,6
OPLEIDINGSNIVEAU				
Laag	16,2	100,0	49,0	12,9
Midden	62,7	0,0	35,8	45,1
Hoog	20,4	0,0	11,3	42,0
NATIONALITEIT				
Belg	86,2	38,0	90,0	97,1
Niet-Belg	13,8	62,0	10,0	2,9
WOONPLAATS				
West-Vlaanderen	92,3	nb	94,6	75,4

BRON: administratie volwassenenonderwijs, CBE Brugge-Oostende-Westhoek, CBE Kortrijk-Roeselare, VDAB, Syntra West, verwerking WES.
nb = niet beschikbaar.

Samenvatting

West-Vlaanderen kenmerkt zich door een breed en zeer gevarieerd aanbod aan levenslang leren, aangeboden door een veelheid aan organisaties. Het volwassenen-onderwijs in CVO's en CBE's, de VDAB en Syntra West zijn de drie grootste publieke spelers. Samen realiseerden zij in West-Vlaanderen in de periode april 2008-maart 2009 meer dan 12 miljoen lesurencursist.

1 BRON: <http://www.ond.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/volwassen/>
2 BRON: www.basiseducatie.be.
3 BRON: VDAB jaarverslag 2008.
4 BRON: www.syntrawest.be.
5 Lesurencursist = de vermenigvuldiging van het aantal lestijden van een module of van een leerjaar met het aantal financierbare of subsidieerbare cursisten.

- U kunt dit artikel ook downloaden via: www.westvlaanderenwerkt.be
- Het uitgebreide onderzoeksrapport van WES is beschikbaar op : www.platformeconomie.be en op www.west-vlaanderen.be/economie

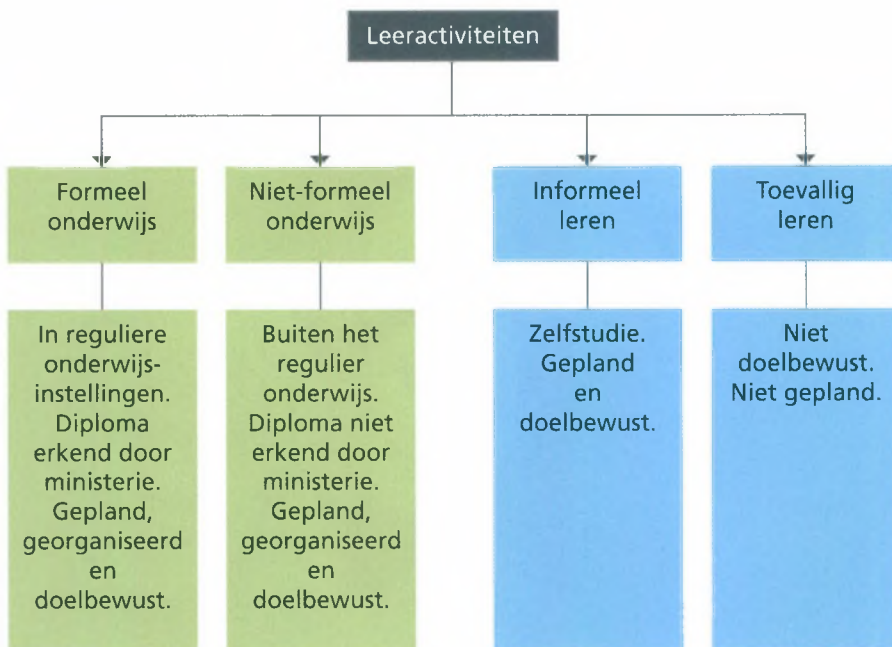
Afgestudeerd? Nooit helemaal!

Tanja Termote • sociaaleconomisch beleid, WES

Onderwijs stopt niet na het behalen van een diploma ergens rond ons twintigste. Veel volwassenen blijven leren. Uit een grootschalige enquête die WES in het kader van het onderzoek Levenslang Leren kon uitvoeren, blijkt dat 40% van de volwassen West-Vlaamse bevolking, tussen 25 en 64 jaar, in het voorbije jaar minstens één opleiding heeft gevolgd.

Tussen november 2009 en maart 2010 werden 1.707 West-Vlamingen tussen 25 en 64 jaar bevraagd naar de mate waarin ze deelnemen aan opleidingen. De enquête werd face to face afgenomen door cursisten van VSPW Kortrijk en studenten van Howest, KATHO en K.U.Leuven campus Kortrijk, onder aansturing en supervisie van WES. Ze bezorgt ons vrij gedetailleerde informatie over onder meer de kenmerken van de deelnemers en niet-deelnemers aan opleidingen, de redenen voor het al dan niet volgen van opleidingen en de instanties waarbij men opleidingen volgt. Ook relevante gegevens over het soort opleidingen (tijdstip, duurtijd, ...) dat men verkiest. De steekproefomvang laat bovendien toe om betrouwbare en representatieve resultaten voor te stellen voor West-Vlaanderen en haar regio's (Resoc-gebieden). In onderstaand artikel stellen we enkele belangrijke resultaten van de enquête voor.

Schema 1
Types leeractiviteiten

BRON: FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie.

4 op de 10 volwassen West-Vlamingen leren bij

Van de volwassen West-Vlamingen tussen 25 en 64 jaar nam 39,7% tijdens het jaar voorafgaand aan de bevraging deel aan onderwijs of opleiding. Dit komt neer op ongeveer 241.000 personen. Het betreft zowel formeel als niet-formeel leren (zie **schema 1**). Informeel leren via zelfstudie¹ en toevallig leren is hier niet inbegrepen.

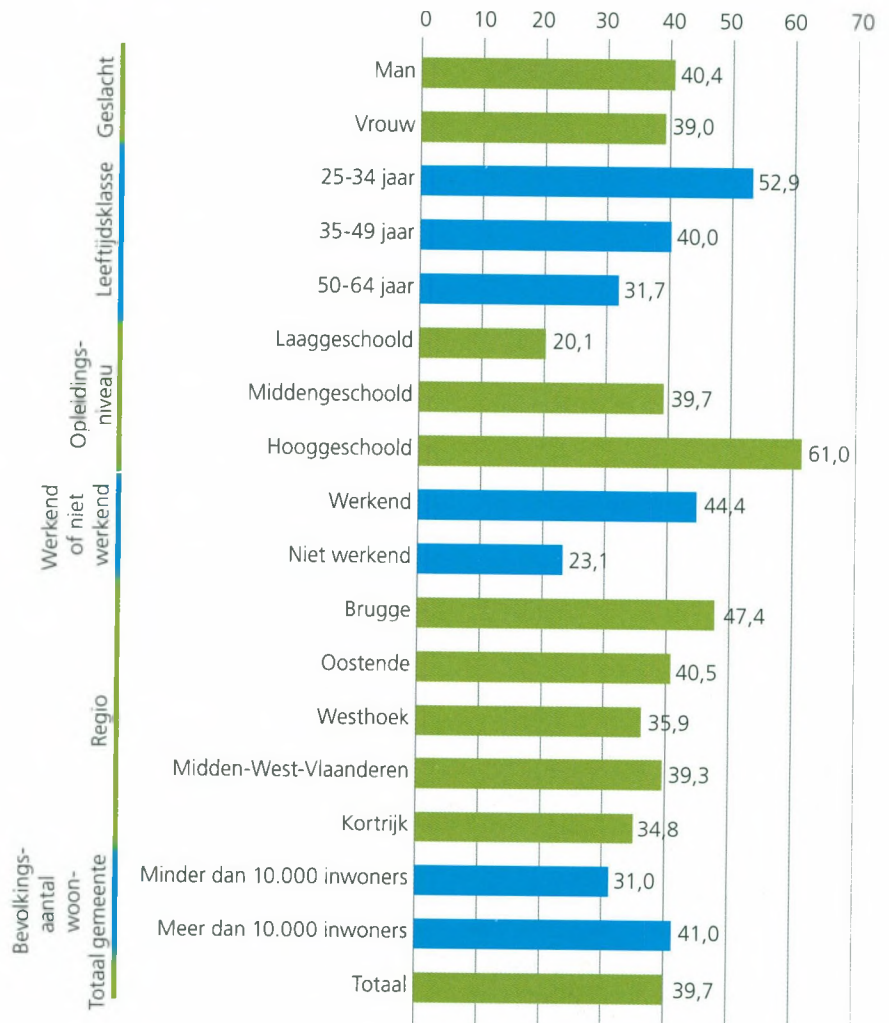
Het gaat dus om onderwijs- en opleidingsactiviteiten die georganiseerd worden en waarvoor men zich heeft ingeschreven om beroeps- of persoonlijke redenen en waar een opleider bij betrokken is. De opleiding kan al dan niet aanleiding geven tot het afleveren van een getuigschrift of diploma. Het kan gaan om cursussen in een hogeschool of universiteit, opleidingen in een avondschool, bij de VDAB, bij Syntra West, ... maar ook om seminars, conferenties, opleidingen in het bedrijf, cursussen via afstandsonderwijs, ...

Figuur 1 toont de participatiegraden naar een aantal kenmerken van de respondenten. We stellen vast dat:

- er tussen mannen en vrouwen weinig verschil is in participatiegraden;
- de deelname aan opleidingen afneemt met de leeftijd;
- de deelname aan opleidingen sterk toeneemt met het opleidingsniveau. Zo neemt 61% van de hogeschoolden deel aan levenslang leren, tegenover slechts 20% van de laaggeschoolden;
- de werkende bevolking tussen 25 en 64 jaar veel meer deelneemt aan opleidingen dan de niet-werkenden;
- de participatiegraad aan opleidingen het hoogst ligt in de regio Brugge (47,4%) en het laagst in de regio Kortrijk (34,8%) en in de Westhoek (35,9%). De participatiegraden in Oostende en Midden-West-Vlaanderen benaderen het gemiddelde voor de provincie;
- inwoners van kleinere gemeenten (minder dan 10.000 inwoners) minder deelnemen aan opleidingen dan inwoners van grotere gemeenten.

Figuur 1

Participatiegraden in levenslang leren van de bevolking tussen 25 en 64 jaar in West-Vlaanderen, naar enkele kenmerken van de respondenten, WES-enquête 2010 (in %)

Als we ons focussen op de *werkende* bevolking tussen 25 en 64 jaar, dan zien we dat (figuur 2):

- ambtenaren de hoogste participatiegraad kennen, gevolgd door bedienden. Zelfstandigen en arbeiders nemen beduidend minder deel aan onderwijs en vorming;
- de deelname aan opleidingen toeneemt met de grootte van de organisatie waar men werkt;
- personen tewerkgesteld in de non-profitsector veel meer deelnemen aan opleidingen dan personen tewerkgesteld in andere sectoren. De laagste participatiegraden stellen we vast in de handel en horeca, de bouw en de industrie;
- er geen verschil is in participatiegraad tussen voltijds en deeltijds werkenden;
- de deelname aan levenslang leren toeneemt met het netto-inkomen. Vanaf een inkomen dat hoger is dan 2.200 euro neemt de participatiegraad echter lichtjes af. Dit heeft te maken met het feit dat we in deze inkomensklasse relatief veel zelfstandigen aantreffen, een groep waarvan de participatiegraad in levenslang leren relatief laag ligt.

Domeinen waarin men opleidingen volgt

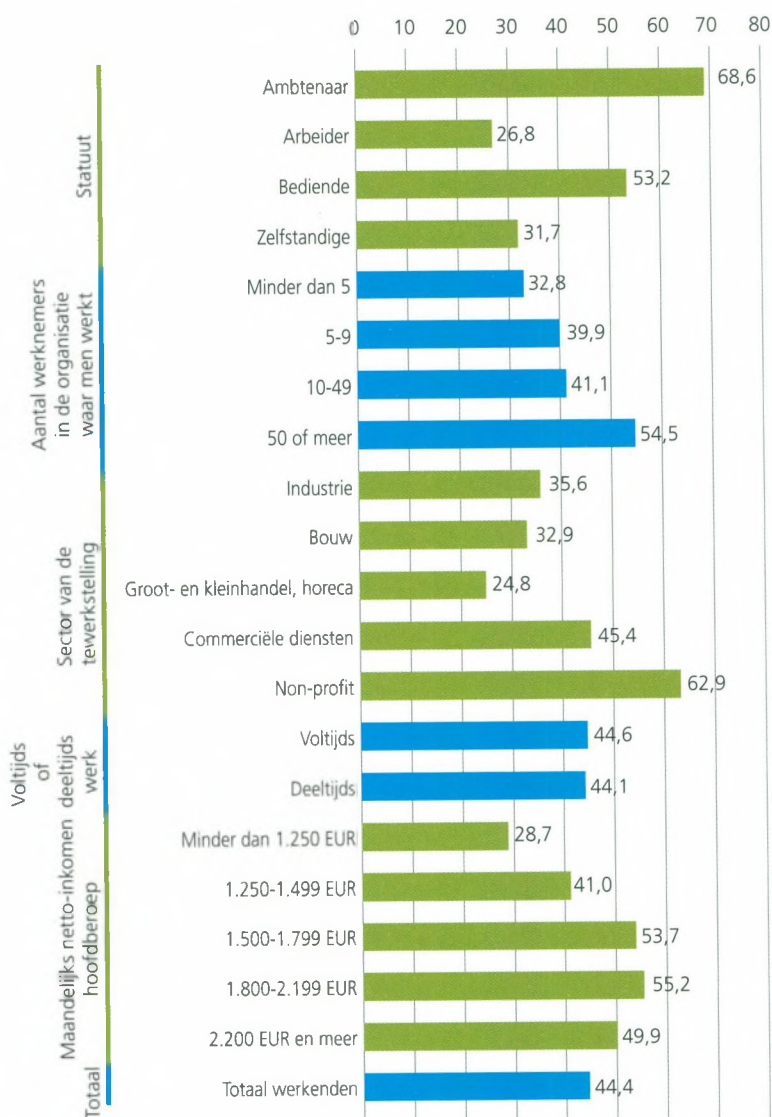
Van de West-Vlaamse volwassenen die opleidingen volgden, koos 30,7% voor één of meerdere opleidingen binnen het hoofddomein 'gezondheid, menswetenschappen, opvoeding, onderwijs, zorg en sport'. Een groep van 29,8% volgde (ook) opleidingen in het domein 'economie, handel, secretariaat, veiligheid en vervoer' en 28,7% in het domein 'computer, documentatie, informatiebeheer, informatica'. 13,1% heeft één of meerdere opleidingen gevolgd in 'ambachten, kunst, toerisme', 10,4% in 'exacte wetenschappen, bouw, techniek, media' en 9,8% in 'talen, taalkunde, journalistiek' (zie tabel 1).

Waarom deelnemen aan opleidingen?

De redenen voor het volgen van opleidingen zijn voor een groot stuk werkgerelateerd: 63,7% van de West-Vlaamse volwassenen tussen 25 en 64 jaar die opleidingen volgden vermeldt het werk als hoofdreden. De belangrijkste werkgerelateerde

Figuur 2

Participatiegraden in levenslang leren van de werkende bevolking tussen 25 en 64 jaar in West-Vlaanderen, naar enkele kenmerken van de werkenden, WES-enquête 2010 (in %)

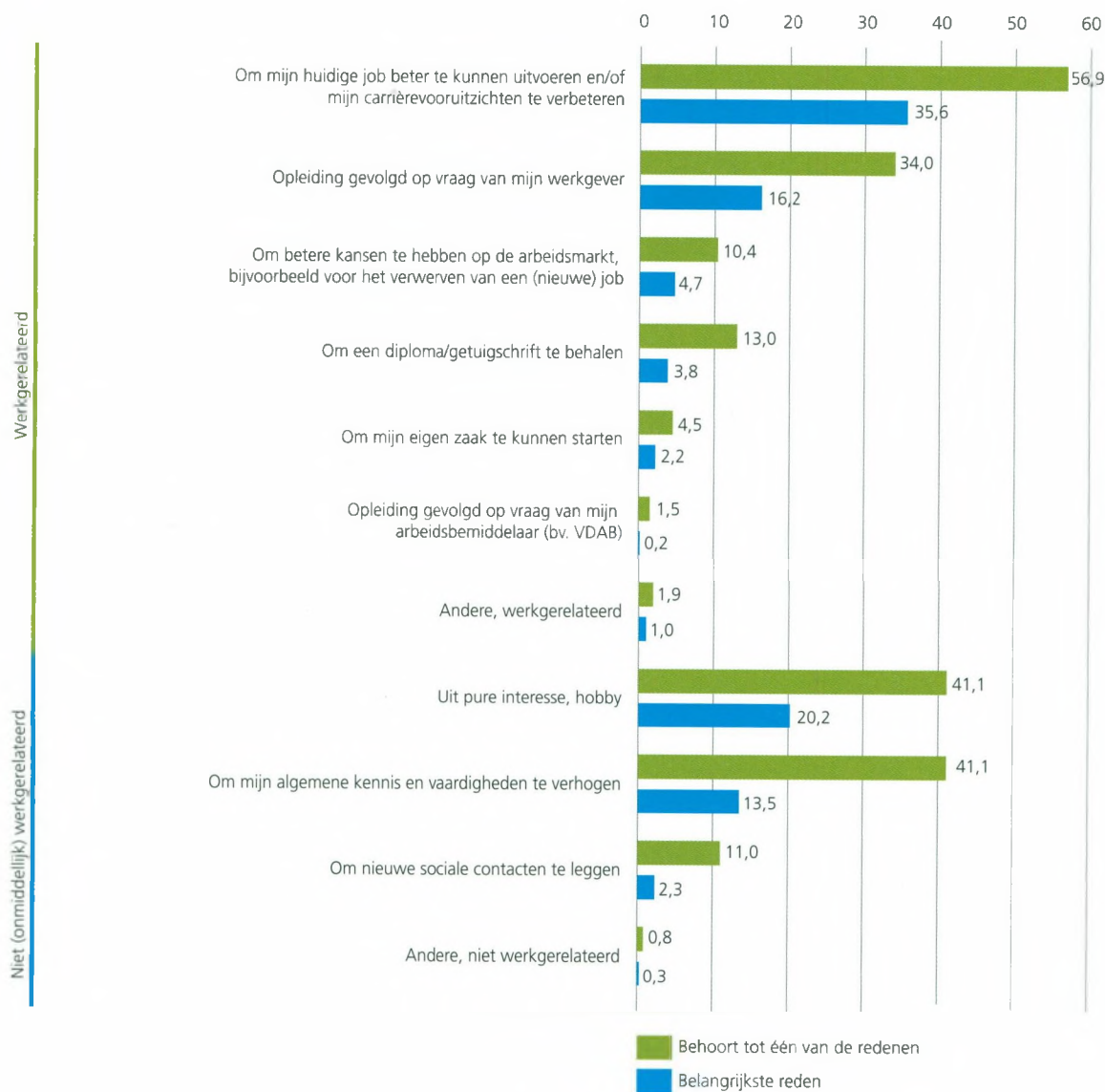

Tabel 1

De domeinen waarin de West-Vlaamse bevolking tussen 25 en 64 jaar opleidingen heeft gevolgd in de voorbije 12 maanden, WES-enquête 2010 (in % van het aantal respondenten)

Opleidingsdomein	% respondenten
Gezondheid, menswetenschappen, opvoeding, onderwijs, zorg, sport	30,7
Economie, handel, secretariaat, veiligheid, vervoer	29,8
Computer, documentatie, informatiebeheer, informatica	28,7
Ambachten, kunst, toerisme	13,1
Exacte wetenschappen, bouw, techniek, media	10,4
Talen, taalkunde, journalistiek	9,8
Horeca, voeding, voedsel	5,5
Dieren, land- en tuinbouw, milieu	3,8
Basisvaardigheden	0,3
Aantal respondenten	660

Figuur 3
De redenen om bijkomende opleidingen te volgen, WES-enquête 2010 (in % van het aantal respondenten)

redenen zijn: ‘om mijn huidige job beter te kunnen uitvoeren en/of mijn carrièrevooruitzichten te verbeteren’ en ‘opleiding gevolgd op vraag van mijn werkgever’. Opleidingen volgen ‘uit pure interesse of hobby’ en ‘voor het verhogen van de algemene kennis en vaardigheden’ zijn de belangrijkste niet-werkgerelateerde redenen voor het volgen van opleidingen (figuur 3). Vrouwen, niet-werkenden, laaggeschool-

den, ouderen, deeltijds werkenden en personen met een laag netto-inkomen zijn relatief minder geneigd om opleidingen te volgen omwille van werkgerelateerde redenen en meer omwille van redenen die losstaan van de huidige of toekomstige job.

En waarom niet?

Een meerderheid van 60% van de West-Vlamingen tussen 25 en 64 jaar heeft in

het voorbije jaar geen enkele opleiding gevolgd. 43% van deze niet-deelnemers zegt geen behoefte te hebben om zich bij te scholen. Daarnaast duiken een aantal knelpunten op die bepaalde personen verhinderen om deel te nemen aan opleidingen. Zo is gebrek aan tijd omwille van allerlei redenen (werk, gezin, combinatie werk-gezin, ...) voor 32% van de niet-deelnemers de hoofdreden om geen opleiding te volgen. 16,7% geeft een reden op

die te maken heeft met de opleiding zelf: de opleiding gaat door op een tijdstip dat niet past, de opleiding duurt te lang, gebrek aan informatie, te hoge kostprijs, kan geen opleiding in de omgeving volgen, ... 4,7% van de niet-deelnemers vermeldt een persoonlijke reden (gezondheidsproblemen, leeftijd) en 1,3% zegt onvoldoende steun te krijgen van de werkgever voor het volgen van opleidingen (figuur 4).

Bij wie volgt men opleidingen?

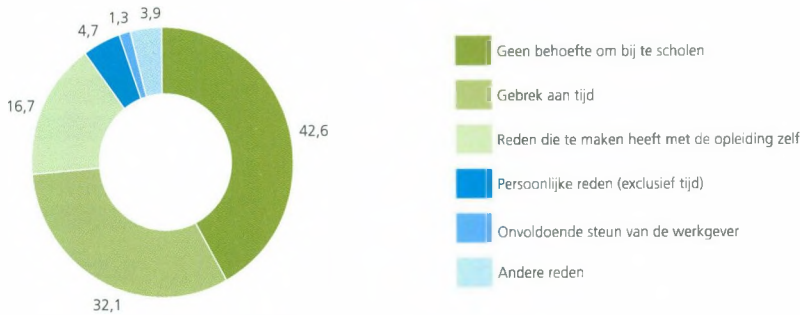
Het bedrijf waar men werkt, speelt een belangrijke rol als opleidingsverstrekker. Van de personen die in de voorbije 12 maanden opleidingen volgden, kreeg 27,8% één of meerdere opleidingen in de eigen organisatie of het eigen bedrijf. Een kwart heeft een beroep gedaan op het volwassenenonderwijs binnen CVO's. De top 5 wordt vervolledigd door private opleidingsverstrekkers (13,4%), Syntra (10,3%) en hogescholen (7,6%).

Er zijn grote verschillen naargelang het profiel van de respondenten. Als we bijvoorbeeld kijken naar de werkenden en niet-werkenden, dan stellen we vast dat meer dan de helft (54%) van de niet-werkenden die opleidingen volgt, zich wendt tot een CVO. Bij de personen die werken, ligt dit percentage op 21,7%. 10% van de niet-werkenden doet ook een beroep op een hogeschool en 10% op de VDAB (figuur 5).

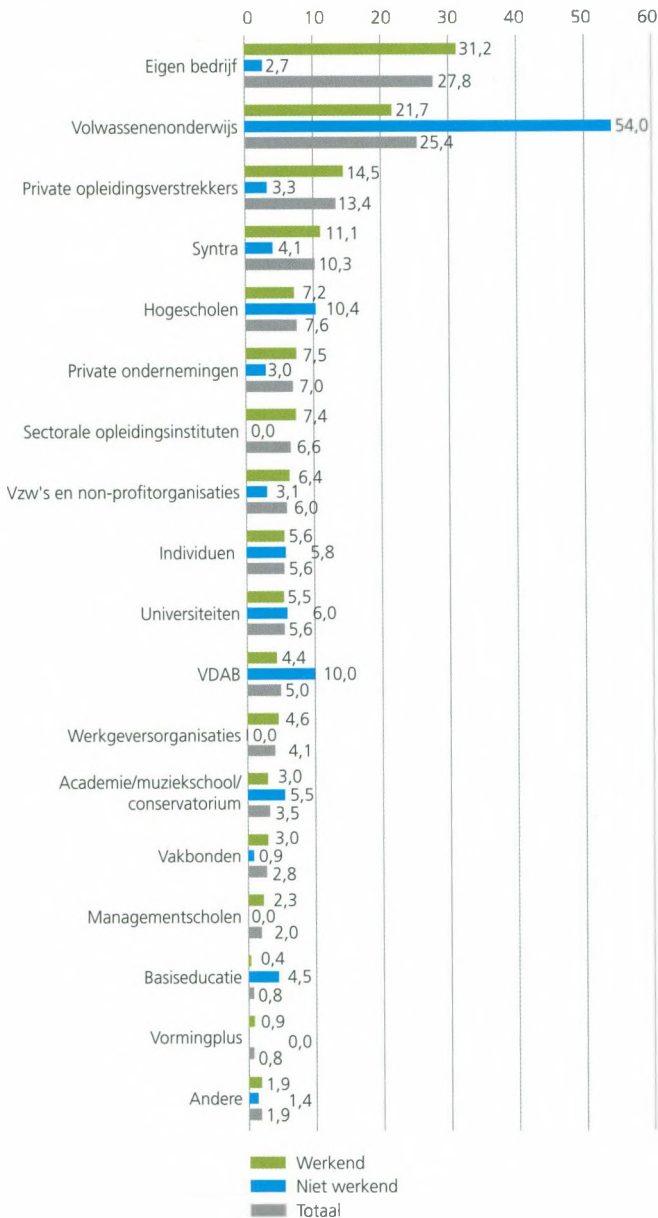
Korte opleidingen graag

Korte opleidingen van maximum 10 uren genieten bij 64,3% van de doelgroep de voorkeur boven langere opleidingen. 54,5% van de respondenten geeft de voorkeur aan opleidingen waarbij alle opleidingsuren in een korte tijdsspanne worden gegeven en 44,2% wenst dat de opleidingsuren verspreid liggen over diverse weken of maanden. Over het tijdstip op dewelke de opleiding moet doorgaan, bestaat er een grote verdeeldheid. Bijna de helft verkiest dat de opleidingen overdag georganiseerd worden en eenzelfde aandeel wil eerder 's avonds opleidingen volgen. 6,7% prefereert opleidingen in het weekend. Van de werkenden zegt 42,3% dat ze het liefst opleidingen volgt binnen

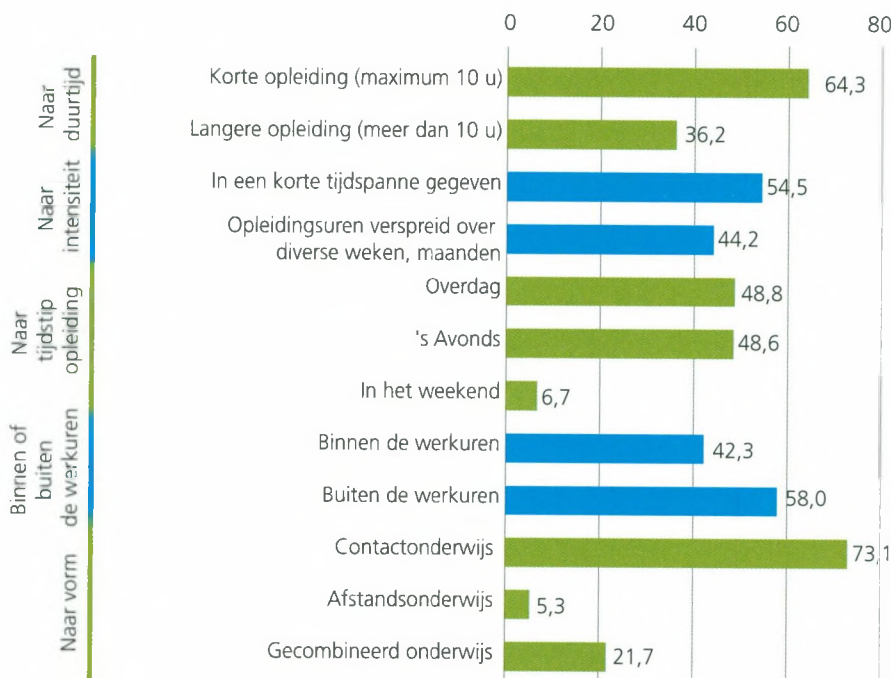
Figuur 4 De belangrijkste reden om geen bijkomende opleidingen, cursussen, seminars, ... in de voorbije 12 maanden te volgen, WES-enquête 2010 (in %)

Figuur 5 De aanbieders bij wie de West-Vlaamse bevolking tussen 25 en 64 jaar opleidingen heeft gevolgd in de voorbije 12 maanden, naar mate waarin men al dan niet aan het werk is, WES-enquête 2010 (in % van het aantal respondenten)

Figuur 6
Het soort opleidingen waaraan de West-Vlaamse bevolking tussen 25 en 64 jaar de voorkeur geeft, WES-enquête 2010 (in % van het aantal respondenten) (*)

(*) Merk op dat ook binnen een bepaald kenmerk de totaalpercentages soms hoger liggen dan 100 omdat sommige respondenten twee antwoorden hebben aangeduid. Dit kan te maken hebben met het feit dat men verschillende voorkeuren heeft voor verschillende opleidingen.

de werkuren en 58% buiten de werkuren. Het merendeel van de respondenten (73,1%) prefereert contactonderwijs², 21,7% is vooral te vinden voor gecombineerd onderwijs (combinatie van contact- en afstandsonderwijs) en slechts 5,3% is voorstander van afstandsonderwijs (schriftelijk of via web) (figuur 6).

Vergelijken we de antwoorden van deze respondenten met de antwoorden uit de enquête bij de bedrijven (zie artikel 'Mag het iets meer zijn'), dan zien we ongeveer dezelfde voorkeuren hoewel de antwoor-

den van de bedrijven nog meer uitgesproken zijn op het vlak van duurtijd en intensiteit: meer dan de bevolking zijn zij voorstander van korte opleidingen, in een korte tijdspanne gegeven.

De meeste mensen zijn bereid 15 tot 30 minuten te rijden voor het volgen van een opleiding. Men verkiest ook eerder een opleidingsplaats die dicht bij de woonplaats is gelegen boven een opleidingsplaats die dicht bij de werkplaats is gelegen.

Levenslang leren in de toekomst

Uit de enquête komt verder naar voor dat 45,5% van de bevroagde personen van plan is om, in de komende drie jaar, zeker nog opleidingen te volgen. Als we mogen aannemen dat ze dit ook effectief zullen doen, dan mogen we een toename van de participatiegraad in levenslang leren verwachten.

30% van de respondenten zegt geen opleidingen te zullen volgen in de toekomst en ongeveer een kwart van de respondenten weet het nog niet.

© CVO Hitek – Bart Dooms

Schema 2 biedt een samenvatting van de huidige en toekomstige participatie in levenslang leren. We delen de bevolking in vier categorieën in³:

- personen die geen opleiding hebben gevolgd in de voorbije 12 maanden en dit in de toekomst ook niet zullen doen (46,2%);
- personen die geen opleiding hebben gevolgd maar in de toekomst wel opleidingen zullen volgen (14,1%);
- personen die opleidingen hebben gevolgd en in de toekomst nog opleidingen zullen volgen (31,4%);
- personen die opleidingen hebben gevolgd maar in de toekomst geen opleidingen meer zullen volgen (8,3%).

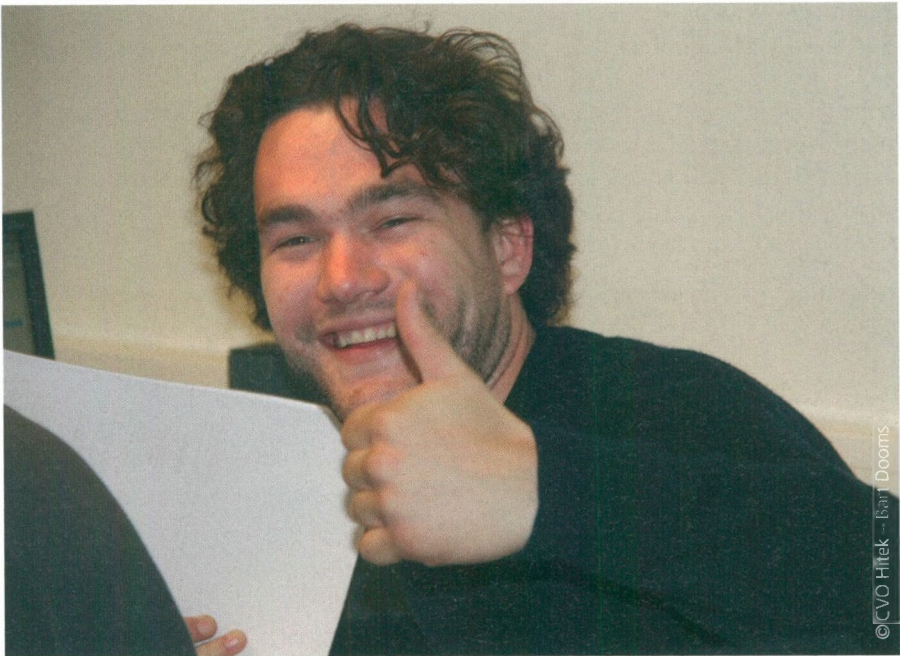
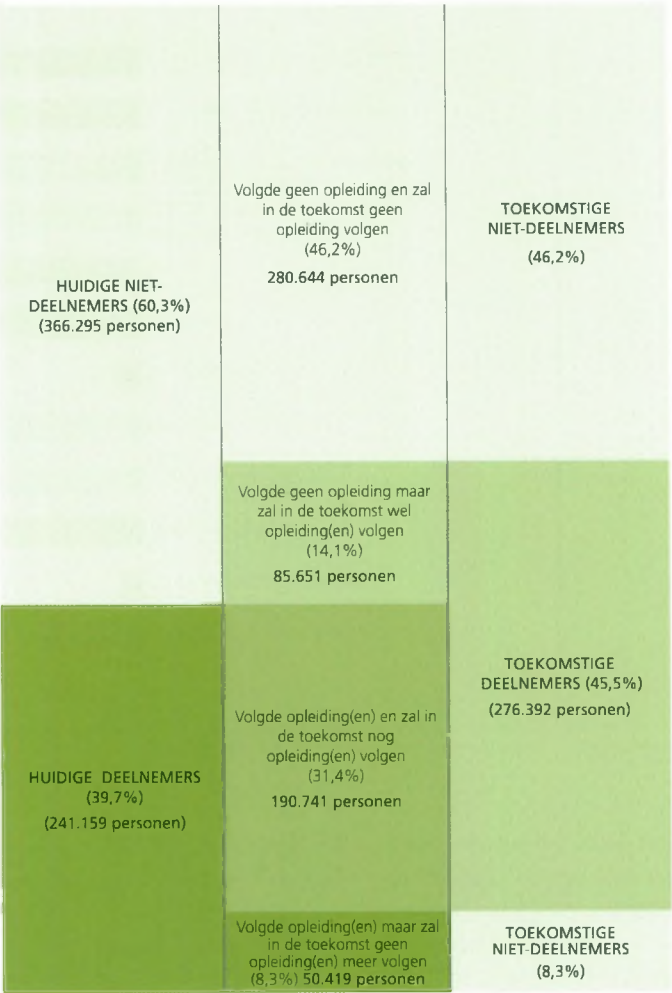
Via extrapolatie van onze huidige en toekomstige participatiegraden naar de totale populatie tussen 25 en 64 jaar, ramen we het huidige aantal West-Vlaamse deelnemers aan levenslang leren op circa 241.000 personen en het toekomstige aantal op ongeveer 276.000. Dit zou een toename betekenen van 14,6%⁴.

Alles kan beter

We stellen vast dat 40% van de West-Vlamingen, in de leeftijdsgroep van 25 tot 64 jaar, in het voorbije jaar één of meerdere opleidingen volgde. Die score is op het eerste zicht niet slecht. Toch blijkt dat onze provincie nog niet voldoet aan de Europese Lissabon-doelstelling, die ook is overgenomen in het Pact van Vilvoorde⁵. Die stelt dat de participatie aan levenslang leren, berekend over de voorbije 4 weken (!) (en niet over het voorbije jaar), 12,5% moet bedragen tegen 2010. Deze Lissabon-indicator wordt berekend aan de hand van de resultaten van de ‘enquête naar de arbeidskrachten’. Die wordt in ons land georganiseerd door de FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie.

Deze officiële indicator meet de participatie in opleidingen over de voorbije 4 weken voorafgaand aan de bevraging en is dus niet vergelijkbaar met onze indicator. De Lissabon-indicator toont dat de deelname aan levenslang leren in 2009 6,3% bedroeg voor West-Vlaanderen en 7,4% voor Vlaanderen. De participatie

Schema 2
Huidige en toekomstige deelnemers aan levenslang leren in de provincie West-Vlaanderen, leeftijds-klasse 25-64 jaar, WES-enquête 2010 (in % en extrapolatie naar de totale West-Vlaamse bevolking tussen 25 en 64 jaar)

van de West-Vlaamse bevolking ligt dus momenteel onder het Vlaamse gemiddelde en ook het Europese streefdoel wordt niet gehaald.

Er zullen bijkomende inspanningen nodig zijn om de deelname aan levenslang leren bij de West-Vlaamse bevolking verder te stimuleren. Specifieke aandacht zal hierbij moeten gaan naar de groepen die momenteel minder worden bereikt, zoals laaggeschoolden, medioren, arbeiders en zelfstandigen. ■

- 1 44,5% van de ondervraagden heeft in de 12 maanden voorafgaand aan de bevraging bijgeleerd via zelfstudie.
- 2 Bij contactonderwijs is er rechtstreeks contact tussen de lesgever en de cursist.
- 3 De respondenten die nog niet weten of ze in de toekomst nog bijkomende opleidingen gaan volgen, werden ingedeeld bij de toekomstige niet-deelnemers.

4 We veronderstellen hierbij dat alle toekomstige deelnemers in hetzelfde jaar opleidingen zullen volgen, wat niet noodzakelijk het geval is vermits we de vraag gesteld hebben voor de komende drie jaar.

5 Het Pact van Vilvoorde werd op 22 november 2001 ondertekend door de Vlaamse regering, de sociale partners en de Vlaamse milieu- en natuurverenigingen. Het bevat 21 langetermijndoelstellingen om van Vlaanderen tegen 2010 een sterk presterende en dynamische regio te maken. Het pact is een soort regionale variant van het Lissabon-proces op Europees niveau.

U kunt dit artikel ook downloaden via:
www.westvlaanderenwerkt.be

Het uitgebreide onderzoeksrapport van WES is beschikbaar op:
www.platformeconomie.be en op
www.west-vlaanderen.be/economie

Dankwoord

Het onderzoek levenslang leren is tot stand gekomen met de gewaardeerde medewerking van heel veel mensen: de opdrachtgevers, de leden van de stuurgroep en van de klankbordgroep en de deelnemers aan de verschillende focusgroepen. Meer dan 500 bedrijven en 1.700 particulieren hebben meegewerkt aan de enquêtes. Last but not least, zijn er de docenten, studenten en cursisten van Howest, KATHO, K.U.Leuven campus Kortrijk en VSPW Kortrijk die instonden voor het zorgvuldig afnemen van de enquêtes bij de bevolking. Aan allen hartelijk dank voor jullie bijdrage!

VOORAANKONDIGING

Studiedag Blijven Leren

29 november 2010 - 9u30 tot 12u - Provinciehuis Boeverbos Brugge

Voor de Provincie West-Vlaanderen zijn het stimuleren van levenslang leren, de afstemming tussen onderwijs/opleiding en de arbeidsmarkt en het versterken van het opleidingsaanbod belangrijke beleidsprioriteiten. Om dit te realiseren is inzicht vereist in de totale werking van de opleidingsmarkt.

In opdracht van de Provincie West-Vlaanderen en de twee West-Vlaamse Consortia Volwassenenonderwijs – Consortium XII Comenes en Consortium XIII Webros – heeft WES zowel de vraag als het aanbod, alsook de effectieve participatie van individuen binnen het domein levenslang leren in kaart gebracht. De focus ligt hierbij op de arbeidsmarktgerichte opleidingen.

Op de studiedag worden de resultaten van dit onderzoek uitgebreid toegelicht met ook bijzondere aandacht voor de beleidsaanbevelingen die uit de onderzoeksresultaten volgen.

Daarnaast wordt de website www.blijvenleren.be, die in het kader van deze studie werd ontwikkeld om de vraag naar en het aanbod aan opleidingen met elkaar te matchen, officieel gelanceerd.

Noteer alvast in uw agenda: MAANDAG 29 NOVEMBER 2010

Meer info volgt op www.west-vlaanderen.be/economie of contacteer Sabine Traen via sabine.traen@west-vlaanderen.be

Syntra West brengt kennis bij aan bedrijven

Opleidingen voor bedrijvig West-Vlaanderen

“Wij ondersteunen de economie door kennis toe te voegen aan bedrijven”. Aan het woord is Filip Roelandt, hoofd van de commerciële dienst van Syntra West. Het opleidingsinstituut is sterk actief op de bedrijvenmarkt door specifieke opleidingen aan te bieden. “Geen enkele (aan)vraag is onmogelijk bij ons.”

Syntra West werd in 2002 opgericht uit het vormingsinstituut voor kmo's en biedt **gespecialiseerde opleidingen in twintig sectoren** aan, zowel in dag- als in avondonderwijs. De vzw telt jaarlijks 60.000 inschrijvingen en heeft campussen in **Brugge, Ieper, Kortrijk, Roeselare, Veurne en Oostende**. Het vormingsinstituut heeft daarvoor zo'n 250 mensen in vaste dienst en doet een beroep op 3.000 lesgevers. “Wij zijn actief op de bedrijvenmarkt op verschillende fronten. We richten ons zowel op kaderleden en het managementteam als op arbeiders of bedienden. Het is onze bedoeling om kennis toe te voegen aan **bedrijven**”, vertelt Filip Roelandt. Syntra West ontwikkelde daarvoor drie formules. “Enerzijds zijn er de **'open opleidingen'**. Hierbij kunnen bedrijven kiezen uit ons regulier opleidingsaanbod in dag- of avondopleiding. Daarnaast bieden we ook **opleidingen op maat** aan. Op vraag van de opdrachtgever werken we dan een exclusieve opleiding uit specifiek voor dat bepaald bedrijf. De cursus kan in onze lesplaatsen gevolgd worden, maar indien gewenst stappen wij zelf naar het bedrijf toe om daar de opleiding te geven. Dat deze formule een succes is, bewijzen de 1.500 aanvragen die we jaarlijks binnenkrijgen. Bij de derde en laatste pijler brengen we **verschillende bedrijven** samen voor wie we één opleidingsaanbod uitwerken. Indien bepaalde bedrijven hetzelfde interesseveld en dezelfde wensen hebben, kan het nuttig zijn om samen een opleiding te volgen”, aldus Filip Roelandt.

Daarnaast is Syntra West ook op andere fronten actief. Zo is er **SBM**, de managementschool van Syntra West die zich richt op kaderleden, biedt **Syntra Consult** begeleiding en advies aan, screent **HR Services** de competenties binnen een bedrijf aan de hand van een eigen meetinstrument en begeleidt het **Projectbureau** ondernemingen die Europese subsidies willen binnenhalen. “Syntra West wil op alle vlakken de bedrijven bijstaan. Zowel voor kennis als advies kunnen ondernemers bij ons terecht. Voor Syntra West is geen enkele (aan)vraag onmogelijk”, besluit Filip Roelandt.

078 353 653 (Lokaal tarief)
info@syntrawest.be
www.syntrawest.be

Mag het iets meer zijn...?

De opleidingsbehoeften in de West-Vlaamse bedrijven en organisaties

Tanja Termote • sociaaleconomisch beleid, WES

Investeren in opleiding en vorming is belangrijk voor bedrijven. Door te zorgen voor een opleidingsprogramma voor zijn werknemers, groeit de kennis binnen het bedrijf en kan het innovatief verder blijven werken. Weinig ondernemingen hebben echter een echt opleidingsplan uitgewerkt waardoor opleidingen nog vaak op ad-hocbasis gebeuren en nog te zelden vanuit een strategische visie.

WES peilde via een online-enquête, gericht aan de opleidings- of personeelsverantwoordelijken, in juni 2009 naar de opleidingsbehoeften van werknemers bij 563 West-Vlaamse werkgevers. De antwoorden op de enquêtevragen werden geanalyseerd volgens regio, sector en grootte van de onderneming. Hieronder vatten we enkele belangrijke vaststellingen samen.

Opleidingsbehoeften

Twee derde van de bevroagde werkgevers in onze provincie is tuk op opleidingen voor hun werknemers. Dit cijfer varieert sterk naargelang de sector en het aantal werknemers in de organisatie. Zo is er in de non-profitorganisaties een opleidingsbehoefte bij 92,6% van de organisaties, terwijl dit percentage in de groot- en kleinhandel en in de horeca maar 57,3% bedraagt. De grotere bedrijven hebben beduidend meer opleidingsbehoeften dan de kleinere ondernemingen (figuur 1).

Hoewel de opleidingsbehoeften van de bedrijven relatief groot zijn, blijkt slechts 19,2% van de bevroagde bedrijven over een geschreven opleidingsplan te beschikken en slechts 30% heeft een jaarlijks opleidingsbudget (figuur 2).

Ongeveer een derde van de bedrijven had op het moment van de bevraging geen opleidingsbehoeften voor zijn werknemers in het komende anderhalf jaar. Een kleine 60% van deze bedrijven geeft als hoofdreden hiervoor op dat hun organisatie te klein is. Circa 20% van de bedrijven acht de huidige kennis en vaardigheden van de werknemers voldoende.

Relatief meer bedrijven hebben opleidingsbehoeften voor bedienden dan voor kaderleden en arbeiders. Van alle bedrijven met opleidingsbehoeften voor 2010 zegt 67% behoefte te hebben aan opleidingen voor bedienden. Voor kaderleden ligt dat op 54% en voor arbeiders op 38%.

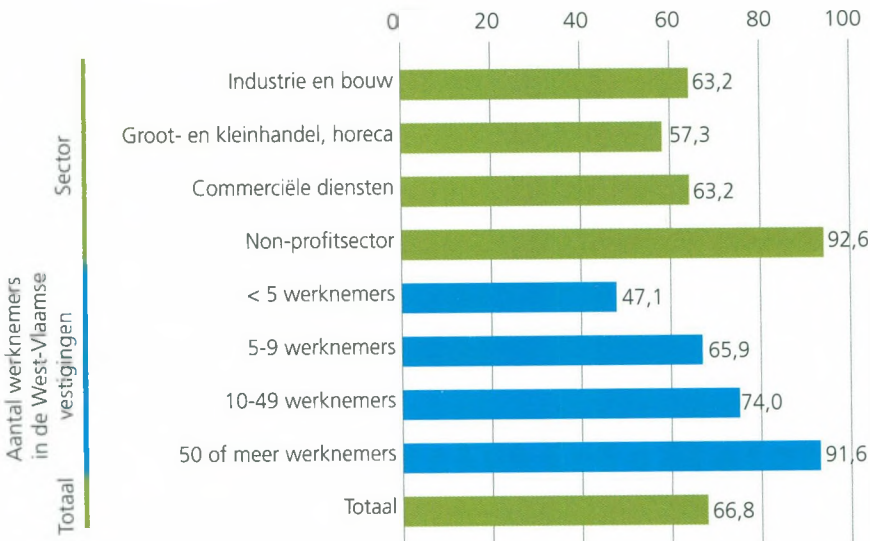
De grootste opleidingsbehoeften voor arbeiders zijn er voor de opleidingsmateries ‘techniek en technologie’ en de opleiding ‘milieu, veiligheid, kwaliteit en arbeidsgesondheid’. Voor bedienden is de vraag het

grootst naar een opleiding ‘informatica en automatisering, computergebruik’ en naar een opleiding ‘boekhouden, financiën, administratie, wetgeving’. Voor deze doelgroep is er ook een belangrijke vraag naar opleidingen ‘persoonlijke en sociale vaardigheden’. Voor kaderleden is er vooral behoefte aan opleidingen ‘management’, ‘boekhouden, financiën, administratie en wetgeving’ en ‘informatica en automatisering, computergebruik’ (zie tabel 1).

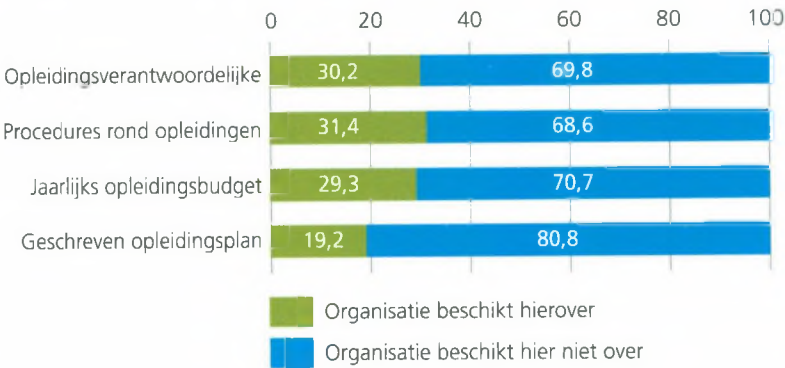
Prioritaire opleidingsbehoeften

We peilden ook naar de drie opleidingsmateries die voor de werkgevers het meest prioritair zijn. Informatica, automatisering en computergebruik blijken voor 38,8% van de organisaties met opleidingsbehoeften tot de drie belangrijkste opleidingsprioriteiten te behoren. Voor 18,4% van de organisaties met opleidingsbehoeften is dit zelfs de topprioriteit. Ook opleidingen die behoren tot de materies ‘boekhouden, financiën, administratie en wetgeving’,

Figuur 1
Aantal werkgevers met opleidingsbehoeften op korte termijn (najaar 2009) of op iets langere termijn (2010) voor hun werknemers, naar sector en aantal werknemers, WES-enquête 2009 (in %)

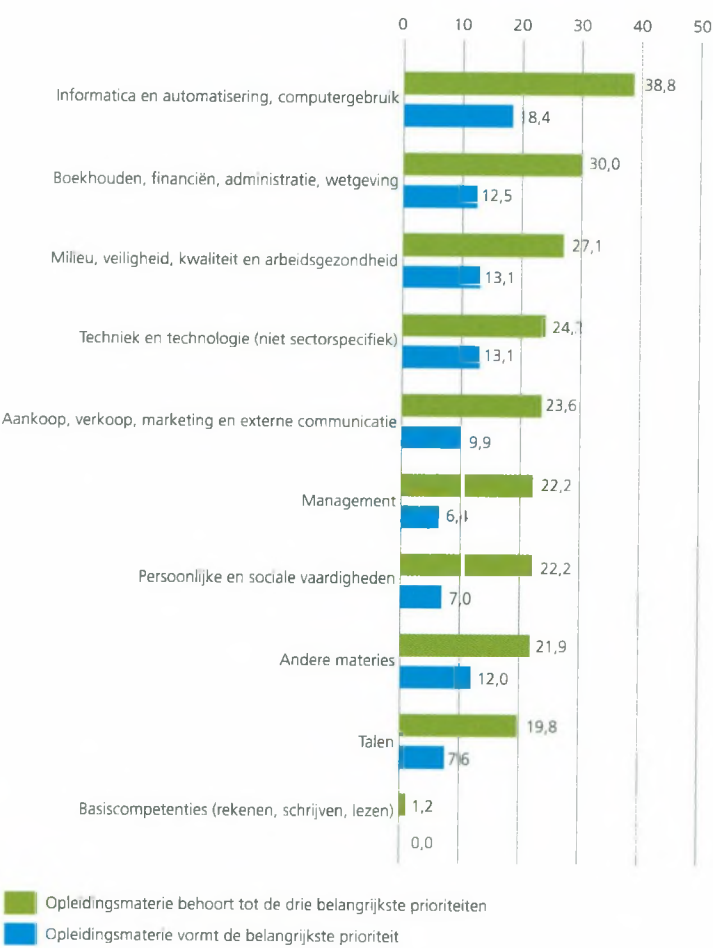
Figuur 2
De mate waarin de bedrijven en organisaties beschikken over een geschreven opleidingsplan, een jaarlijks opleidingsbudget, procedures rond opleidingen en een opleidingsverantwoordelijke, WES-enquête 2009 (in %)

Tabel 1
De opleidingsmateries waaraan er een behoefte is in de West-Vlaamse bedrijven en organisaties, naar doelgroep, WES-enquête 2009 (in % van het aantal respondenten met opleidingsbehoeften)

Opleidingsmaterie	Arbeiders	Bedienden	Kaderleden
Informatica en automatisering, computergebruik	6,2	37,1	17,6
Boekhouden, financiën, administratie, wetgeving	0,8	26,6	18,4
Persoonlijke en sociale vaardigheden	9,6	19,0	13,0
Aankoop, verkoop, marketing en externe communicatie	1,4	17,8	11,3
Milieu, veiligheid, kwaliteit en arbeidsgezondheid	15,0	17,3	9,9
Talen	3,4	15,6	7,6
Techniek en technologie (niet sectorspecifiek)	15,3	11,6	4,5
Management	0,3	5,9	27,2
Basiscompetenties (rekenen, schrijven, lezen)	0,8	0,0	0,0
Andere materies	10,2	14,2	9,3
Geen opleidingsbehoefte voor deze doelgroep	62,0	32,9	46,2
Aantal respondenten	353	353	353

Figuur 3
De opleidingsmateries waarvoor de opleidingsbehoeften prioritair zijn en een opleiding het meest noodzakelijk is, WES-enquête 2009 (in % van het aantal respondenten met opleidingsbehoeften)

‘milieu, veiligheid, kwaliteit en arbeidsgezondheid’ en ‘techniek en technologie’ zijn voor relatief veel bedrijven belangrijke prioriteiten (figuur 3).

- Opnieuw zijn er belangrijke verschillen naargelang de sector:
- voor de industrie liggen de opleidingsprioriteiten in de materies techniek en technologie, milieu, veiligheid, kwaliteit en arbeidsgezondheid;
 - voor de handel en horeca in aankoop, verkoop, marketing en externe communicatie;
 - voor de commerciële diensten in informatica en automatisering, computergebruik;
 - voor de non-profitsector in informatica, boekhouden, financiën, administratie en wetgeving en management.

Welke externe opleidingsinstanties verkiezen de bedrijven?

In de enquête vroegen we op welke externe opleidingsinstanties de bedrijven mogelijks een beroep zullen doen om hun opleidingsbehoeften in te vullen. Gemiddeld gaven de bedrijven drie externe opleidingsinstanties op. Hierbij zegt bijna 70% van de bevraagde West-Vlaamse bedrijven dat ze mogelijks een beroep zullen doen op Syntra voor het invullen van hun opleidingsbehoeften. 37,4% zal kiezen voor private opleidingsverstrekkers en 36,5% voor de VDAB. De sectorale opleidingsinstituten (29,7%), het volwassenenonderwijs (26,1%) en de werkgeversorganisaties, Kamer van Koophandel, VKW, UNIZO (26,1%) sluiten de top zes af. 20,5% van de bedrijven zal mogelijks (ook) hogescholen contacteren voor het invullen van hun opleidingsbehoeften, terwijl dit percentage voor de universiteiten 10,4% bedraagt (tabel 2).

Syntra scoort heel goed bij de sectoren handel, horeca, industrie en bouw en iets minder bij de commerciële diensten en de non-profitorganisaties. Op private opleidingsinstanties wordt daarentegen relatief meer een beroep gedaan door de

commerciële dienstensector en de non-profitsector. De VDAB en de sectorale opleidingsinstituten zijn het populairst bij de industrie en bouw en worden ook vaker ingeschakeld in grotere bedrijven dan in kleinere. Het volwassenenonderwijs wordt nagenoeg in alle sectoren even vaak vermeld. Enkel de non-profitsector doet minder een beroep op deze aanbieder. De non-profitsector doet voor het invullen van zijn opleidingsbehoeften ook in belangrijke mate een beroep op hogescholen.

Korte opleidingen in een korte tijdsspanne graag

Ongeveer drie vierde van de bevraagde organisaties (77,1%) prefereert korte opleidingen van maximum 10 uren. De bedrijven hebben het liefst dat alle opleidingsuren in een korte tijdsspanne worden gegeven. Slechts 34,4% wenst dat de opleidingsuren verspreid liggen over diverse weken of maanden. Over het tijdstip van de opleiding bestaat er een grotere verdeeldheid. 54,1% van de bedrijven verkiest dat de opleidingen overdag georganiseerd worden, 50,1% wil dit eerder 's avonds en 10,7% geeft te weten dat de opleidingen het best in het weekend worden gehouden. Ruim 54% van de bedrijven wil geen tijd vrijma-

ken tijdens de werkuren voor een opleiding, terwijl 51,1% dit wel kan opbrengen. Daarnaast blijkt dat het merendeel van de bedrijven (69,2%) een opleiding via contactonderwijs verkiest. Bijna 20% is vooral te vinden voor gecombineerd onderwijs (combinatie van contact- en afstandsonderwijs) en slechts 4,4% is voorstander van afstandsonderwijs (schriftelijk of via het web) (figuur 4).

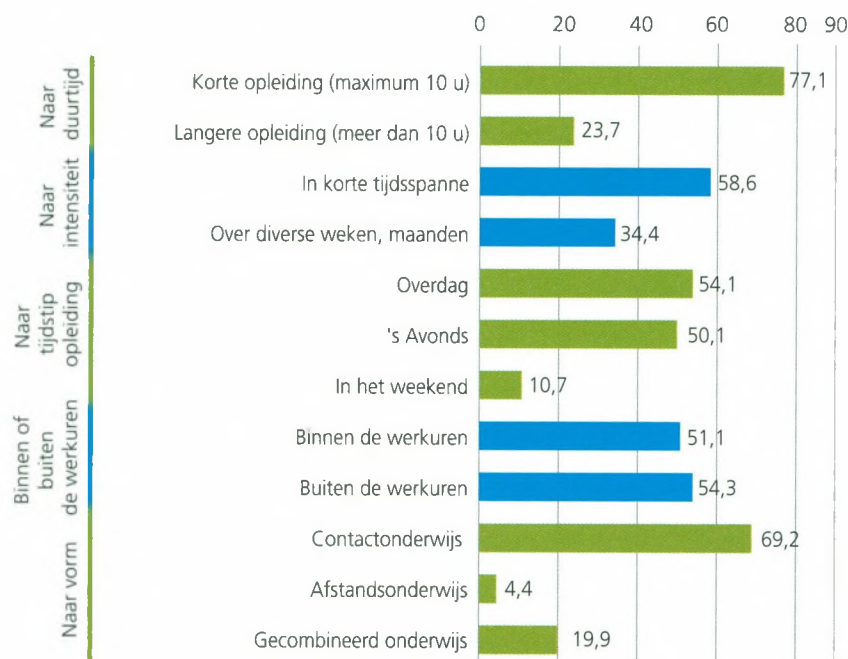
De preferenties verschillen sterk tussen de sectoren. Vooral de non-profitsector heeft andere voorkeuren voor de opleidingen van hun werknemers dan de andere sectoren: zij kiezen relatief meer voor opleidingen overdag (85,5%), binnen de werkuren (83,1%) en via 100% contactonderwijs (79,5%) dan de overige sectoren. Opleidingen in het weekend zien zij absoluut niet zitten. Terwijl ongeveer 60% van de organisaties in de secundaire en tertiaire sectoren, opleidingen buiten de werkuren prefereert, is dat slechts het geval bij 16,9% van de organisaties in de non-profitsector.

Tabel 2
De externe opleidingsinstanties waarop de West-Vlaamse werkgevers mogelijks een beroep zullen doen voor het invullen van de opleidingsbehoeften voor hun werknemers, naar sector, WES-enquête 2009 (in % van het aantal respondenten)

Opleidingsinstantie	Industrie en bouw	Groot- en kleinhandel, horeca	Commerciële diensten	Non-profitsector	Totaal
Syntra	73,8	79,4	59,1	57,9	67,7
Private opleidingsverstrekkers	28,0	27,0	53,4	40,8	37,4
VDAB	45,8	38,1	21,6	38,2	36,5
Sectorale opleidingsinstituten	41,1	25,4	18,2	28,9	29,7
Volwassenenonderwijs (CVO, avondschool)	27,1	30,2	25,0	22,4	26,1
Werkgeversorganisaties, Kamer van Koophandel (VOKA), VKW, UNIZO	39,3	22,2	28,4	7,9	26,1
Hogescholen	17,8	6,3	15,9	42,1	20,5
Managementscholen	14,0	15,9	19,3	23,7	17,8
Private ondernemingen die het organiseren van opleidingen niet als hoofdactiviteit hebben	14,0	14,3	18,2	13,2	14,8
Universiteiten	2,8	6,3	17,0	17,1	10,4
Basiseducatie (Wijzer, Open School, Bijleren in de Westhoek)	0,9	1,6	0,0	10,5	3,0
Vakbonden	0,0	0,0	0,0	2,6	0,6
Weet nog niet	4,7	9,5	11,4	15,8	9,8
Geen, wij voorzien enkel interne opleidingen	0,0	1,6	1,1	0,0	0,6
Aantal respondenten	107	63	88	76	337

Figuur 4

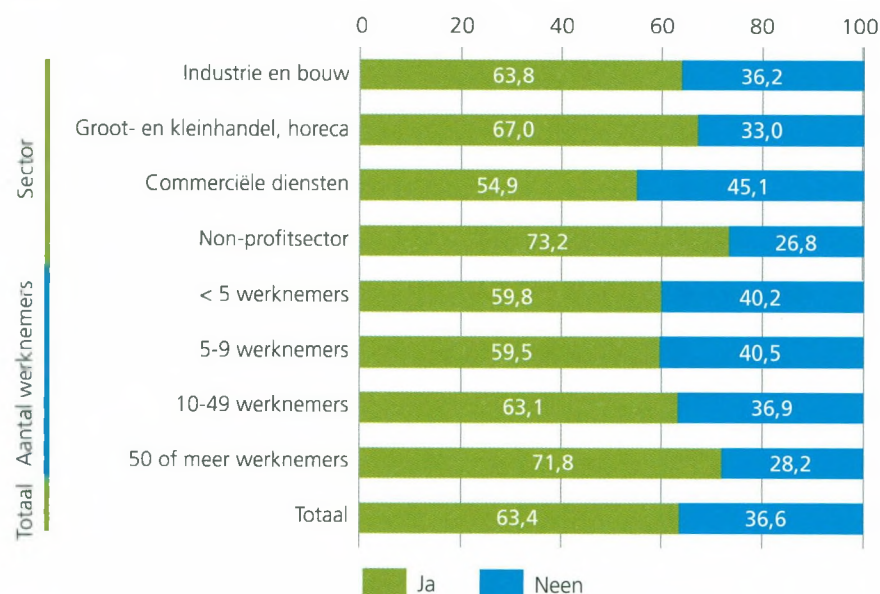
Het soort opleidingen voor werknemers waaraan de West-Vlaamse werkgevers de voorkeur geven, WES-enquête 2009 (in % van het aantal respondenten) (*)

(*) Merk op dat ook binnen een bepaald kenmerk de totaalpercentages soms hoger liggen dan 100 omdat sommige bedrijven twee antwoorden hebben aangeduid. Dit kan te maken hebben met het feit dat men verschillende voorkeuren heeft voor verschillende opleidingen.

Figuur 5

Vindt u dat vraag en aanbod inzake opleidingen momenteel goed op elkaar zijn afgestemd?, WES-enquête 2009 (in %)

Afstemming tussen vraag en aanbod

Een leeuwendeel (63%) van de West-Vlaamse werkgevers is van mening dat vraag en aanbod inzake opleidingen momenteel goed op elkaar zijn afgestemd. Iets meer dan een derde vindt dat de afstemming tussen vraag en aanbod onvoldoende is. Vooral bij de commerciële diensten en de kleinere organisaties zijn er relatief veel die vinden dat de afstemming beter kan (figuur 5).

Wat kan er dan beter? Een 60-tal organisaties deden spontaan een aantal suggesties. Acht onder hen zijn voorstander van een centrale website waar alle opleidingen terug te vinden zijn zodat er een beter overzicht komt van het opleidingsaanbod. Een aantal ondernemingen stelt ook voor om bepaalde opleidingen die nu meestal doorgaan buiten de provincie, ook in de eigen regio te organiseren. Sommige organisaties zijn van mening dat de kostprijs van opleidingen hen vaak belemmert om (meer) opleidingen voor hun werknemers te voorzien en pleiten voor een verlaging van de kostprijs. Andere suggesties hebben te maken met de inhoud en de kenmerken van de opleidingen zelf, bijvoorbeeld de wens naar kortere opleidingen, de vraag naar meer flexibiliteit en naar maatwerk, de wens om sneller in te spelen op de vraag, ...

In het kader van het onderzoek Levenslang Leren werd door WES een interactieve tool, www.blijvenwerken.be, ontwikkeld waarbij zowel particulieren als bedrijven een groot deel van de West-Vlaamse opleidingsverstrekkers in één keer kunnen contacteren met hun opleidingsvragen (zie kadertekst). Het is één manier om de vraag dichter bij het aanbod te krijgen. ■

- U kunt dit artikel ook downloaden via: www.westvlaanderenwerkt.be
- Het uitgebreide onderzoeksrapport van WES is beschikbaar op: www.platformeconomie.be en op www.west-vlaanderen.be/economie

Samenvatting

Uit een bevraging, georganiseerd in juni 2009, van 563 West-Vlaamse werkgevers, actief in alle economische sectoren, bleek dat ongeveer twee op de drie West-Vlaamse bedrijven opleidingsbehoeften hadden in de periode juli 2009-december 2010. Relatief meer bedrijven hebben opleidingsbehoeften voor bedienden dan voor arbeiders. Vooral in de opleidingsmateries informatica, boekhouden en milieu en veiligheid zijn er belangrijke opleidingsbehoeften. Voor het invullen van deze opleidingsbehoeften denkt bijna 70% van de bedrijven eraan om mogelijks een beroep te doen op Syntra. Andere externe instanties waaraan men denkt voor opleidingen zijn onder meer private opleidingsverstrekkers en de VDAB.

De bedrijven zijn vooral voorstander van korte opleidingen, gegeven in een korte tijdsspanne via contactonderwijs.

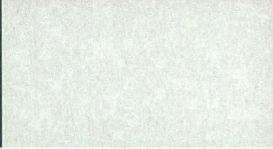
Iets meer dan een derde van de bevroagde West-Vlaamse werkgevers vindt dat de afstemming tussen vraag en aanbod inzake opleidingen beter kan.

Wordt verwacht: www.blijvenleren.be

Op 29 november 2010 wordt de website www.blijvenleren.be gelanceerd. Deze website werd ontwikkeld door WES in het kader van het onderzoek 'levenslang leren'. Het is een praktische en bruikbare tool om de vraag naar en het aanbod aan opleidingen beter op elkaar af te stemmen. Via deze interactieve tool kan u als particulier of als bedrijf uw opleidingsvraag in drie eenvoudige stappen invullen. Uw aanvraag wordt vervolgens doorgestuurd naar alle relevante opleidingsverstrekkers in West-Vlaanderen. Zij zullen u dan per mail contacteren met hun specifieke aanbod.

Over de Provincie	Ben jij een genietier ?	Ben jij een ondernemer ?	Hou jij van kwaliteit ?
beleid & bestuur	cultuur	economie	leefomgeving
externe relaties en europa	sport	onderwijs	welzijn
veiligheid	toerisme	land- & tuinbouw	

Je bent hier : [Startpagina](#) > [Ondernemen](#) > [Blijvenleren.be](#)

Blijvenleren.be

Welkom

Aanvraag

Aanbieders

Contact

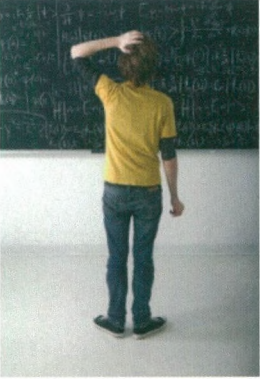
Inloggen aanbieders

Welkom!

U wil bijleren of uw bedrijf heeft nood aan opleidingen? Dat kunnen we natuurlijk alleen maar aanmoedigen. Om u daarbij te helpen werd deze tool ontwikkeld, want soms ziet u door de bomen het bos niet meer.

Via deze interactieve tool kan u als particulier of als bedrijf een groot deel van de West-Vlaamse opleidingsverstrekkers in één keer contacteren. Gemakkelijk niet?

Klik op [aanvraag](#) om te beginnen. In drie eenvoudige stappen vertelt u ons wat u zoekt. Uw aanvraag wordt vervolgens doorgestuurd naar alle relevante aangesloten [opleidingsverstrekkers](#). Zij zullen u dan per mail contacteren met hun specifiek aanbod.

Een CLB voor volwassenen?

Eddy Demeersseman • afgevaardigd bestuurder COMENES

Over de noodzaak van een onafhankelijke, instellingoverstijgende trajectbegeleiding en studie-informatie voor levenslang leren.

De opleidingsmarkt is overvol

Het aanbod binnen het brede veld van de volwasseneneducatie kan het best vergeleken worden met een overvolle markt vol hardwerkende en hardroepende marktkramers. Die proberen hun opleidingen, cursussen, trainingen en vormingen, gericht op volwassenen, zo goed mogelijk te verkopen. Elke marktkramer heeft zijn/haar eigen aanbod zo goed mogelijk uitgesteld. Dit aanbod is soms overlappend. Heel veel marktkramers hebben bijvoorbeeld een ICT-aanbod. Waar vind je het beste, aan je persoonlijke vragen en noden aangepaste aanbod? Je kijkt best uit je doppen want de prijzen en andere voorwaarden kunnen aardig verschillen. En overall liggen ook wel koopjes: unieke opleidingen, ...

Het opleidingsaanbod in West-Vlaanderen is groot. Het opleidingsaanbod is immers even gevarieerd als het leven zelf. In West-Vlaanderen organiseren de centra voor volwasseneneducatie en de centra voor basiseducatie meer dan 10.000 modules per jaar.

Naast het aanbod binnen het volwasseneneducatie (de grootste speler) is er ook een groot en deels overlappend aanbod dat georganiseerd wordt door Syntra West, VDAB, Vormingplus, de hogescholen en de universiteiten en door vele private opleidingsverstrekkers.

Sommige opleidingen leiden naar een diploma, voor andere moet je een bepaald diploma hebben om te kunnen instappen. Voor bepaalde opleidingen kun je opleidingscheques verkrijgen. Een aantal doelgroepen (bijvoorbeeld werkzoekenden, steuntrekkers, ...) krijgen in bepaalde gevallen aanzienlijke kortingen. Er zijn grote variaties in instapvoorwaarden en in doorstroommogelijkheden.

Al deze opleidingen verschillen van elkaar qua inhoud (wat komt er aan bod?), duur (hoe lang loopt de opleiding?), intensiteit (meestal uitgedrukt in uren per week), tijdstip, lesplaats, kostprijs, startmoment, werkvorm (afstands- of contactonderwijs) en niveau.

Dynamische West-Vlaamse organisaties

zijn steeds op zoek naar het nieuwe gat in de markt. Voor elk wat wils. Wie kan daar tegen zijn?

So what? What's the problem?

Op het eerste zicht is die overvolle opleidingsmarkt geen probleem. Het WES-onderzoek leert ons dat bijna 40% van de volwassen West-Vlamingen tussen 25 en 64 jaar de laatste 12 maanden deelgenomen heeft aan onderwijs of aan een opleiding. Dat zijn 240.000 volwassen West-Vlamingen. Een verrassend hoog aantal.

Verdere analyse van de resultaten doet echter een aantal vragen rijzen. Niet alle groepen zijn even talrijk vertegenwoordigd. Laaggeschoolden, arbeiders en ouderen participeren duidelijk minder. Lopen deze groepen verloren op de opleidingsmarkt?

Een andere insteek, eveneens gestaafd door het WES-onderzoek: de West-Vlaming en de West-Vlaamse bedrijfsleiders kennen maar een fractie van het totale aanbod en van de aanbieders. Geen enkele (West-)Vlaming kent het volledige aanbod. Het feit dat de provincie West-Vlaanderen en de consortia volwasseneneducatie een studie 'Levenslang Leren' lieten uitvoeren, is daar het levende bewijs van. De bevindingen van deze studie leest u uitgebreid in andere artikels in dit themanummer.

Bij het levenslang leren gaat het daarenboven niet zozeer over een zo groot mogelijke consumptie van opleidingen. Essentieel, zowel voor de individuele volwassene als voor de financierende overheid, is dat er een duidelijke link is tussen een opleidingsvraag/leerbehoefte en de gevolgde opleiding. Het is dan ook van groot belang dat een volwassene in de correcte opleiding terecht komt.

Uit de realiteit blijkt dat dit niet altijd het

geval is. Volwassenen komen bij een bepaalde aanbieder terecht en worden gestimuleerd om van het aanbod van deze organisatie gebruik te maken. Dit terwijl dit aanbod nochtans niet altijd (volledig) aan de leervraag/behoefte beantwoordt en er (eventueel) bij een andere speler een beter afgestemd aanbod aanwezig kan zijn.

Een belangrijke voorwaarde voor een goed functionerende markt (zoals de opleidingsmarkt) is de overzichtelijkheid. Volwassenen moeten op een eenvoudige manier kunnen kiezen uit een transparant aanbod en de (rand)voorwaarden goed kunnen vergelijken.

Het is duidelijk dat dit nu onvoldoende kan en dat bepaalde doelgroepen daardoor verstoken blijven van het levenslang leren. Dit brengt ons bij het grootste dilemma van de opleidingsmarkt: net de laagst geschoolden, die objectief het meeste voordeel zouden kunnen halen uit scholing en opleiding, participeren het minst aan opleiding en vorming. Ook deze doelgroep aan het leren krijgen, vormt meteen de belangrijkste uitdaging voor volwasseneneducatie in (West-)Vlaanderen.

Betere organisatie en ontsluiting van het aanbod (studie-informatie)?

Een deel van de oplossing ligt in ieder geval bij een betere organisatie en ontsluiting van het aanbod. Dit kan onder andere gebeuren door intensieve samenwerking tussen de verschillende aanbieders en over de aanbieders heen.

Het aanwakkeren van een intensieve samenwerking tussen de centra voor volwasseneneducatie en de centra voor basiseducatie, de onderlinge afstemming van hun aanbod en de gemeenschappelijke promotie en ontsluiting van hun aanbod, zijn de belangrijkste opdrachten van de in 2008 opgerichte consortia voor volwasseneneducatie¹. Een blik op de websites www.webros.be en www.vooriedereen.be maakt duidelijk dat de West-Vlaamse consortia initiatieven ontwikkelen die het aanbod beter toegankelijk maken. Een

ander heel concreet voorbeeld is de tool **www.blijvenleren.be** die door WES in opdracht van de consortia en de provincie West-Vlaanderen ontwikkeld werd (zie pagina 28). In de iets verdere toekomst kunnen, in samenwerking met andere opleidingsverstrekkers zoals VDAB, Syntra, Vormingplus en (lokale) overheden, nog verdere stappen gezet worden. Belangrijk in deze ontwikkelingen is dat dit instellingoverstijgend gebeurt zodat het particuliere belang van deze of gene aanbieder overstegen kan worden. In het kader van het project 'Word wat je wil' (**www.wordwatjewil.be**) levert ook de Vlaamse overheid grote inspanningen.

Voor de jonge, geschoolde, zelfsturende, autochtone volwassene met ICT-vaardigheden komen er dus in de nabije toekomst heel wat nieuwe en interessante instrumenten ter beschikking.

Voor de groepen die nu al minder participeren, zullen ook deze voorzieningen de drempel onvoldoende verlagen. Het gevaarlijke en onbedoelde Mattheüseffect loert om de hoek. Zij die reeds hebben, zullen krijgen.

Begeleiding op vraag

In Vlaanderen groeien intussen tal van regionale en instellingoverstijgende initiatieven die misschien wat simplificerend kunnen omschreven worden als (een eerste aanzet tot) een 'CLB² voor volwassenen'. Wie dat wenst, kan in dergelijke projecten persoonlijk begeleid worden naar en in zijn/haar traject binnen de volwasseneneducatie.

De grote steden/stadsregio's nemen hierbij het voortouw. De STAP (STudieAdviesPunt) Gent (**www.destapgent.be**) en de initiatieven betreffende volwassenenonderwijs in het kader van studiewijzer Antwerpen (**www.antwerpen.be/studiewijzer**) proberen het volledige aanbod volwassenenonderwijs te inventariseren, te structureren en doorzoekbaar te maken. Daarbovenop kan wie dit wil en vraagt door de consultants meegenomen worden in een al dan niet intensief studiekeuzetraject. Beide initiatieven zijn lokaal/regionaal en instellingoverstijgend. Ook in Kortrijk werd een 5-tal jaar ge-

leden met een dergelijk initiatief gestart. In de Kortrijkse Leerwinkel (**www.leerwinkel.be**) kan het brede publiek terecht voor algemene informatie over het aanbod van volwassenenonderwijs en -vorming in de regio Zuid-West-Vlaanderen. In dit infopunt kan je evenwel nog niet terecht voor heel specifieke informatie of voor trajectbegeleiding op maat; daarvoor wordt doorverwezen naar de betrokken organisaties.

Actieve en activerende trajectbegeleiding voor specifieke groepen

Binnen het pilootproject met de weluidende naam "*Uitbouw van een intermediaire instantie voor inburgeraars met een secundair educatief perspectief*" in Leuven en Brussel, en nu ook in Gent en Antwerpen, gaat men nog een stap verder. Aansluitend op het primaire onthaaltraject, waarbij anderstalige inburgeraars een basisniveau Nederlands verwerven, worden zij via dit project actief geïnformeerd over de verdere studiemogelijkheden. Ze worden ook gestimuleerd om in een keuzebegeleidingstraject te stappen. Wie dit wenst, kan een beroep doen op persoonlijke begeleiding bij de studiekeuze en op hulp bij de toeleiding naar de gekozen opleiding en opleidingsinstelling (contacten, papierwerk, randvoorwaarden, ...). Men spreekt wel eens over een aanklappend beleid.

Concreet gaan de begeleiders die werkzaam zijn in dit project langs bij de afstuderende lesgroepen in CBE's, CVO's en bij de VDAB (basisniveau Nederlands) om verdere studiemogelijkheden voor te stellen en deelnemers te rekruteren voor een verder traject.

Andere doelgroepen?

Dit proefproject beperkt zich tot "inburgeraars met een educatief perspectief" en binnen de projectomschrijving wordt deze groep nog verder ingeperkt. Naast deze doelgroep, waarvoor de meerwaarde van een dergelijk activerend beleid duidelijk is, zijn er echter nog vele andere groepen die een meer actieve en activerende benadering nodig hebben en verdienen. We denken daarbij aan de uitstroom/afhakkers uit

het hoger onderwijs, langdurig werklozen, herintreders, heroriënteerders, ...

Als we de groepen die tot nu toe niet van het aanbod gebruikmaakten er willen toe brengen om wel te participeren, dan lijkt deze aanpak nuttig en nodig.

En West-Vlaanderen?

Zoals gezegd is ook in West-Vlaanderen met de Leerwinkel een eerste aanzet voor een dergelijke dienst aanwezig. In het belang van de volwassen West-Vlaming lijkt het meer dan zinvol en noodzakelijk om deze dringend uit te breiden en werk te maken van een volwaardige regionale, instellingoverstijgende organisatie die zich bekommert om zowel diepgaande studie-informatie als om trajectbegeleiding.

Wie neemt de handschoen op? De consortia volwassenenonderwijs zijn in elk geval bereid om volop mee te werken aan de opstart en ontwikkeling van een dergelijke dienst. ■

¹ De consortia volwassenenonderwijs werden opgericht door het decreet op het volwassenenonderwijs (2007).

² Centrum voor Leerlingenbegeleiding.

U kunt dit artikel ook downloaden via: www.westvlaanderenwerkt.be

webros.be
VOLWASSENENONDERWIJS

De 'adolescentie' van het volwassenenonderwijs

Interview met de West-Vlaamse consortia Webros en Comenes

Lieselot Denorme en Jan Bart Van In • sociaaleconomisch beleid, WES

■ Van links naar rechts: Antoon Ven, Viki Demild en Eddy Demeersseman

Onze gesprekspartners

Antoon Ven was tot eind augustus 2010 afgevaardigd bestuurder bij vzw Consortium 13, Webros. Sinds 1 september jongstleden is hij directeur van het Centrum voor Volwassenenonderwijs Sint-Godelieve in Brugge. Deze functie combineert hij met het voorzitterschap van Webros. Antoon Ven is licentiaat biomedische wetenschappen en heeft ook een doctoraat motorische revalidatie en kinesitherapie.

Hij had vijftien jaar lang een zelfstandige praktijk als kinesitherapeut en manueel therapeut en doceerde aan de Arteveldehogeschool en aan de UGent.

Viki Demild is licentiaat criminologische wetenschappen (UGent) en was in de periode 2002-2010 tewerkgesteld als beleidsmedewerker bij de Vlaamse overheid, departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, in diverse buitendiensten. Daaronder ook het penitentiaire complex Brugge (vijf jaar) en de strafinrichting Oudenaarde. Sinds 18 augustus 2010 is zij afgevaardigd bestuurder bij Webros in opvolging van Antoon Ven.

Eddy Demeersseman is licentiaat in de Pedagogische Wetenschappen, optie Sociale Pedagogiek (K.U.Leuven).

Hij vervulde een aantal opeenvolgende voltijdse en deeltijdse opdrachten aan de K.U.Leuven rond onder andere sociale pedagogiek en tweedekansonderwijs. Vervolgens was Eddy Demeersseman werkzaam als educatief medewerker bij de Landelijke Gilden, stafmedewerker van het Vlaamse Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie en als coördinator van het Impulscentrum voor Onderwijsvernieuwing van de K.U.Leuven campus Kortrijk.

Sinds augustus 2008 leidt hij het consortium Comenes als afgevaardigd bestuurder.

Het Decreet Volwassenenonderwijs van 15 juni 2007 heeft alle centra (aanbieders) van dit type onderwijs, binnen een bepaalde regio, ertoe aangezet om zich te groeperen in een consortium. Dat creëerde 13 consortia in gans Vlaanderen waarvan twee in West-Vlaanderen. Deze consortia hebben een samenwerkings-overeenkomst met de overheid voor vijf jaar.

West-Vlaanderen Werkt bracht de tenoren van de twee West-Vlaamse consortia (Webros en Comenes) samen voor een nadere kennismaking.

Waar staan de twee consortia voor volwassenenonderwijs in West-Vlaanderen voor?

Eddy Demeersseman (afgevaardigd bestuurder Consortium 12-Menes): "Het volwassenenonderwijs in West-Vlaanderen is verdeeld over twee consortia (netwerken). Mijn organisatie, consortium Menes (Comenes) vzw, is verantwoordelijk voor de samenwerking binnen het volwassenenonderwijs in de regio Kortrijk-Roeselare-Tielt. Wij bundelen de 13 centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) en 1 centrum voor basiseducatie (CBE) die in onze streek actief zijn. Het consortium heeft als opdracht de aangesloten centra onderling sterk te laten samenwerken. In tweede instantie zoeken we naar een betere samenwerking en afstemming met andere spelers in het veld van de volwasseneneducatie zoals VDAB en Syntra."

Antoon Ven (voorzitter Consortium 13-Webros): "Webros staat voor Westhoek-Brugge-Oostende. In ons werkgebied zijn er negen centra voor volwassenenonderwijs en één centrum voor basiseducatie. Sommige centra overkoepelen lesplaatsen die wijd verspreid liggen doorheen de regio. Sommige zelfs doorheen de provincie of in een andere provincie. Naast het bevorderen van de samenwerking tussen de centra en met andere spelers, staan de consortia ook in voor de optimalisatie van het volwas-

senenonderwijs. Het aanbod moet zowel behoeftedekkend als rationeel zijn. Dat is voor ons werkgebied niet eenvoudig of eenduidig in te vullen omdat de drie regio's die wij bestrijken nogal verschillend zijn. Dat komt bijvoorbeeld ook uit de studie van WES naar voren. Ons onderwijsaanbod moet afgestemd zijn op die diversiteit.

De samenwerking binnen een consortium gebeurt met respect voor de eigenheid, het specifieke opleidingsaanbod en de levensbeschouwelijke identiteit van de diverse instellingen. Zij overleggen met elkaar en maken afspraken."

Eddy Demeersseman: "Anders dan in de meeste Vlaamse onderwijsstructuren zijn de diverse consortia voor volwassenenonderwijs netoverschrijdend en dus puur regionaal samengesteld.

Die operatie kadert in een schaalvergroting die zich voltrekt op diverse maatschappelijke niveaus. Ze wil onnodige of niet-zinnige concurrentie op lokaal niveau vermijden.

Dat heeft uiteraard ook een economische inspiratie.

Iedere instelling wil zijn eigen dienstverlening opzetten en iedereen is vragende partij om dat altijd maar uit te breiden. Maar dat kan niet ongebreideld binnen een kader van doelmatig gebruik van schaarse overheidsmiddelen. We willen vermijden dat er op dezelfde avond, in dezelfde gemeente, aan de ene kant van de straat een groep van vier mensen samenkomt om bijvoorbeeld Italiaans te leren in een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) en aan de andere kant van dezelfde straat nog eens vijf mensen om op hetzelfde niveau Italiaans te leren in een ander CVO."

Antoon Ven: "Een meervoudig aanbod mag en kan uiteraard wel als er voldoende vraag is. Als er bijvoorbeeld heel veel mensen zijn die Nederlands als tweede taal willen volgen, moet er voldoende aanbod zijn. Maar als de groepen veel te klein zijn om een bepaalde cursus in stand te houden en je wil toch een aanbod verstrekken naar het publiek toe, dan moeten

we afspraken maken en samenwerken om dat mogelijk te maken."

ONBEKEND IS ONBEMIND?

Is het volwassenenonderwijs voldoende bekend bij het publiek?

Antoon Ven: "Dat is één van de pijnpunten. Het volwassenenonderwijs is onvoldoende gekend. Men kent centrum xx of centrum yy, maar men weet eigenlijk niet dat deze aanbieders opereren binnen een grote groep (een consortium). Als je bij centrum xx niet terecht kan voor een bepaalde opleiding, kan je die misschien wel bij de collega's volgen. Het volledige aanbod en de actoren in kaart brengen, is belangrijk voor de centra maar ook voor de bevolking. Dat proberen we nu te realiseren met onze externe communicatie. We laten zien dat er eigenlijk één grote groep (cluster) is waarin verschillende centra opereren. Quasi iedereen weet dat een bepaalde school een hogeschool is. Maar niet iedereen weet dat een bepaald CVO/CBE tot het volwassenenonderwijs behoort.

Onze website www.webros.be biedt een overzicht van het ganse opleidingspakket en van alle actoren.

Eddy Demeersseman: "Comenes ontsluit het complete aanbod in onze regio via de aparte website www.vooriedereen.be. Dat aanbod is heel divers. Dat gaat van taalcursussen en opleidingen informatica tot en met huishoudkunde."

Hoe ver strekt de autoriteit van de consortia volwassenenonderwijs in het aansturen van de centra? Spelen jullie ook een intermediaire rol in de toekenning van de subsidies?

Eddy Demeersseman: "Wij komen niet tussen in de subsidiestromen. Ons gezag zijn we nog aan het opbouwen. We zijn nog maar anderhalf jaar bezig. Eén van de eerste dingen die we gedaan hebben, was het samenbrengen van de diverse gegevens: wat presteren de diverse centra? Welke groepen bereiken zij? Wat is het aanbod, het aantal deelnemers aan de cursussen?

De diverse aanbieders hebben voor het eerst inzage gekregen in de cijfers van alle partners binnen hun consortium.

De eerste stap in een dergelijk proces is dus een soort gemeenschappelijke kennisbasis uitbouwen. Ervoor zorgen dat iedereen van elkaar weet wat aangeboden wordt en op welke locatie. Op basis daarvan vinden de diverse actoren andere manieren om te programmeren. Een volgende stap is het detecteren van de knelpunten, zoals de leergebieden waar er problemen zijn. Een centrum voor volwassenenonderwijs wordt gefinancierd op basis van het aantal deelnemers. Wij stellen vast dat sommige aanbieders in een aantal leer- en studiegebieden kampen met een tekort aan cursisten. Dat kan eventueel zijn omdat ze hun aanbod te veel naast of zelfs tegen elkaar programmeren. Met goede afspraken kan je dat verhelpen. Het is een soort reflectie. Mensen samenbrengen en ervoor zorgen dat er een eigen dynamiek tot stand komt tussen de centra."

Wat bestrijkt het volwassenenonderwijs zo allemaal?

Antoon Ven: "Het volwassenenonderwijs is zeer dynamisch. Het aanbod is heel uitgebreid. In het secundaire dagonderwijs, een hogeschool of een universiteit is dat veel statischer. Daar werkt men met pakketten en een bepaald aantal richtingen. Het volwassenenonderwijs daarentegen is volledig modulair uitgebouwd met een brede waaier aan opleidingen en modules. Ook heel typisch is dat het volwassenenonderwijs uit drie niveaus bestaat: basiseducatie, volwassenenonderwijs op secundair niveau (inclusief het tweedekansonderwijs) en het hoger beroepsonderwijs (HBO)."

STAATSHERVORMINGEN

Bestaat er een duidelijke afbakening tussen het aanbod van de consortia en dat van andere actoren zoals Syntra, VDAB en Vormingplus?

Eddy Demeersseman: "De afbakening is niet altijd duidelijk. Er is een grijze zone. Men probeert altijd een stukje op mekaar terrein te komen. Een duidelijkere afscheiding is wenselijk. Het volwassenenonder-

wijs is een officieel systeem binnen het departement onderwijs en draagt daar alle geldende karakteristieken van, zoals het afleveren van officiële diploma's/getuigschriften, de inzet van pedagogisch geschoolde lesgevers en de hele cyclus van kwaliteitszorg die specifiek verbonden is met het onderwijs.

Dat heeft ook zijn nadelen. Je zit immers ook vast aan een logger apparaat van programmeren, enz. De centra van Syntra kunnen bijvoorbeeld, door het soepelere systeem waarin ze opereren, veel flexibeler programmeren.

Als je volwasseneneducatie en -vorming bekijkt op Vlaams niveau, dan stel je vast dat we de laatste jaren met heel veel 'staatsvormingen' bezig zijn. Bijna ieder departement organiseert en/of subsidieert zijn vorm van volwassenenonderwijs of volwasseneneducatie. Vanuit Onderwijs heb je het volwassenenonderwijs als grootste speler. Vanuit het departement Economie & Middenstand is er Syntra. Binnen Tewerkstelling opereert de VDAB die ook heel wat opleidingen geeft. Onder Cultuur heb je dan weer het vormingswerk."

Antoon Ven: "Er zijn een aantal pogingen geweest tot overleg, op regionaal niveau, tussen de verschillende partners voor de hele volwasseneneducatie. Maar dat is niet evident zolang de diverse aanbieders aangestuurd worden door een ander ministerie en anders gestructureerd zijn. We willen dus eerst het volwassenenonderwijs stroomlijnen via de consortia om dan tot goede afspraken en samenwerkingverbanden te komen met andere aanbieders."

SCHAALVERGROTING

Is een rationalisatie van het volwassenenonderwijs een finaliteit van de nieuwe structuur rond de consortia?

Eddy Demeersseman: "Geen rationalisatie maar wel optimalisatie. In eerste instantie is het de bedoeling om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. We komen uit een periode waarin het volwassenenonderwijs een enorme groei

heeft gekend. Cursussen informatica en communicatietechnologie en Nederlands tweede taal zijn de laatste 10 jaar geëxplodeerd. Er waren op een gegeven moment in Vlaanderen en in Nederlandstalig Brussel samen 150 centra voor volwassenenonderwijs. Die konden ieder autonoom beslissen om studiegebieden aan te vragen, nieuwe opleidingen op te starten, enz. Dat werd niet gehinderd door een regionale buffer.

Een tweede factor die vroeger speelde was dat er, vóór het decreet van 2007, bijna een automatische groei van de subsidies was. Die beide factoren zijn met het nieuwe decreet een halt toegevoegd. De centra zijn nu gebundeld per consortium. Men kan (met enkele uitzonderingen) maar een aanvraag voor een nieuw gebied of voor een nieuwe opleiding doen als er daaromtrent een consensus is binnen het consortium. Die bevoegdheid hebben we dus wel."

Antoon Ven: "Een andere beweging is de tendens naar schaalvergroting. Met het oog op het bevorderen van de kwaliteit heeft de overheid een norm bepaald voor de omvang van een centrum. Dit een beetje naar analogie met het secundair en het hoger onderwijs. Het uitgangspunt is dat een groter centrum meer mogelijkheden heeft om een aantal ondersteunende diensten uit te bouwen. Nogal wat centra klagen over een gebrek aan middenkader."

Heeft de verhoogde normering geleid tot een herverkaveling?

Eddy Demeersseman: "Dat is inderdaad gebeurd. Zo was er de verplichte fusie van de centra voor basiseducatie, van voorheen vijf naar vandaag nog twee in onze provincie. Binnen Comenes was er de fusie van het Provinciaal Centrum in Kortrijk (verbonden met het PTI), met de Stedelijke Leergangen in Izegem. Het Stedelijk Centrum in Roeselare is geclusterd met het Vrij Centrum in Roeselare. De druk op de andere kleinere spelers zal zeker nog toenemen."

Antoon Ven: "Ook in het werkingsgebied van Webros zijn er, in de aanloop naar het decreet volwassenenonderwijs, een aantal

fusies gebeurd. Soms over de grenzen van de provincie heen."

PROVINCIAAL SAMENWERKEN

Wat leert u uit de studie van WES over het volwassenenonderwijs in onze provincie?

Antoon Ven: "Er was onder andere een bevraging bij de West-Vlaamse bedrijven. Dat geeft ons zicht op welke aanbieders het best bekend zijn bij de bedrijven en waarom zij daar in eerste instantie voor kiezen. We leren daaruit dat de meeste bedrijven, voor de bijscholing van hun medewerkers, niet in eerste instantie aan de CVO's denken. We hebben ook geleerd op welke basis potentiële klanten hun keuze maken. Onze promotie en public relations naar bedrijven toe zijn duidelijk minder dan die van sommige andere aanbieders. Daarom hebben we onder andere beslist om een tool (website) te ontwikkelen met het volledige aanbod in de provincie. We hopen dat ook de VDAB, Syntra en Vormingplus hierbij zullen aansluiten. Dat platform moet bedrijven en particulieren, die met een vraag zitten rond bijscholing, toelaten om snel en accuraat de weg te vinden naar het gepaste aanbod.

Een andere factor is de vervoerproblematiek. Mensen uit Oostende bijvoorbeeld nemen veel gemakkelijker en sneller het openbaar vervoer richting Gent dan richting leper."

Eddy Demeersseman: "Een bevinding uit de WES-studie die mij verrast, zijn de beperkingen die verbonden zijn met de gekozen geografische indeling en de grenzen van de consortia. Uit de analyse van de herkomst van de deelnemers blijkt dat de cursisten pendelen tussen de verschillende consortia. Het onderzoek leert dat er sprake is van een noord-zuidopdeling eerder dan van de huidige opdeling van de consortia. De regio leper, die nu onder Webros valt, sluit bijvoorbeeld meer aan bij Kortrijk en Roeselare dan bij de as Brugge-Oostende. Omgekeerd is de regio rond Wingene-Ruiselede eerder op Brugge georiënteerd.

Een aantal zaken, zoals promotie en bekendmaking van het aanbod, doen we daarom in de toekomst beter op provinciaal niveau.

Sommige dingen doen we nu al gezamenlijk, bijvoorbeeld de SID-in beurs voor de laatstejaars van het secundair onderwijs en de promotie van het hoger beroeps-onderwijs. We hebben indertijd ook gezamenlijk met de vakbonden en met het Huis van het Nederlands rond de tafel gezeten om eenzelfde type protocol op te stellen. Volwassenen willen een opleiding volgen dicht bij hun woonplaats of in de buurt van hun werk. Ze willen daarvoor een beperkt aantal kilometers afleggen. Dat is echt cruciaal. Een geografisch goed verspreid aanbod is dus belangrijk in het volwassenenonderwijs. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld het hoger onderwijs waar men er niet tegenop ziet om bijvoorbeeld naar Gent, Leuven of Brussel te gaan studeren."

Antoon Ven: "Een knelpunt is het openbaar vervoer. Ik denk bijvoorbeeld aan de Westhoek. Daar is het openbaar vervoer totaal ontoereikend. Maar zelfs in een regio zoals Brugge kunnen mensen, die 's avonds een opleiding volgen, na de cursus, niet meer met de bus naar huis."

Eddy Demeersseman: "Een ander pijnpunt is de participatie binnen het volwassenenonderwijs. Wij bereiken vooral de middengeschoolden (bedienden en ambtenaren) maar onvoldoende de arbeiders en de wat lagergeschoolden. Ik denk dat we daarrond een maatschappelijke opdracht hebben. Dat vereist extra inspanningen rond promotie, incentives, begeleiding en sturing." ■

» www.webros.be

» www.comenes.be

» www.vooriedereen.be

» U kunt dit artikel ook downloaden via: www.westvlaanderenwerkt.be

Levenslang leren...achter hoge muren

De regionale consortia volwassenenonderwijs hebben ook een specifieke opdracht rond de organisatie van onderricht in de gevangenissen.

Viki Demild, afgevaardigd bestuurder van Webros:

"De consortia volwassenenonderwijs organiseren en coördineren het onderwijs in de gevangenissen en krijgen daarvoor ook subsidies. Dat is een materie van het departement Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap). Dat gebeurt in samenwerking met de FOD Justitie. Webros organiseert deze dienstverlening in het penitentiare complex Brugge en in de gevangenis van leper en Comenes heeft Ruiselede onder zijn hoede. Naargelang de grootte van de gevangenis stellen de consortia iemand halftijds of voltijds tewerk die instaat voor de coördinatie van het onderwijs achter de gevangensmuren.

De rol van de consortia draait vooral rond het wegnemen van alle soorten barrières. Het is niet zo simpel om een gevangenis binnen te komen en daar les te geven. Je moet daarvoor eerst 'deuren opendoen'. Dat was een moeilijke opgave voor de diverse centra voor volwassenenonderwijs. Vandaar de sturende rol van de consortia.

We zorgen voor een cursusaanbod dat afgestemd is op de specifieke vraag van de gedetineerden. Een heikel punt daarin is de financiering van het Openleercentrum binnen de gevangenissen. Dat is nu niet geregeld vanuit de Vlaamse overheid."

Ongelijke participatie in levenslang leren

Tanja Termote • sociaaleconomisch beleid, WES

Niet iedereen neemt evenveel deel aan levenslang leren. Dertigers volgen meer opleidingen dan vijftigers, hoger geschoolden meer dan lager geschoolden, ... In deze regioscan tonen we aan dat ook afstand tot en bereikbaarheid van de opleidingsplaats vanuit de woonplaats een bepalende factor is bij het al dan niet participeren in opleidingen.

We beperken ons in dit artikel tot de gegevens van de grootste publieke opleidingsverstrekkers voor volwassenen, met name de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's), de VDAB en Syntra West. Voor deze opleidingsverstrekkers werd gekeken hoeveel deelnemers zij per gemeente en per arrondissement hadden in de periode april 2008-maart 2009. Het gaat om het aantal deelnames, niet om het aantal unieke cursisten. Indien een cursist meerdere opleidingen of modules volgt, wordt hij meerdere keren geteld.

Regio's Tielt en Westhoek ondervertegenwoordigd in deelname aan levenslang leren

Vergelijken we het aandeel van elk arrondissement in de totale bevolking in West-Vlaanderen met het aandeel van dit arrondissement in het totale aantal deelnames aan opleidingen van de West-Vlaamse CVO's, de VDAB en Syntra West, dan stellen we vast dat in de arrondissementen Brugge en Kortrijk het aandeel in de deelnames groter is dan het aandeel in de bevolking. Ook in het arrondissement Roeselare is dit het geval, zij het in iets mindere mate (zie **figuur 1**). In het arrondissement Oostende ligt het aandeel in de deelnames op hetzelfde niveau als het aandeel in de bevolking. Daarentegen lig-

gen in het arrondissement Tielt en in de Westhoekarrondissementen de aandelen in de deelnames aan levenslang leren lager dan de aandelen in de bevolking. Het verschil is het grootst in het arrondissement Tielt. In dit arrondissement woont 7,8% van de West-Vlaamse bevolking. Hier woont echter slechts 6,1% van de West-Vlamingen die opleidingen volgen in een West-Vlaams CVO, VDAB en Syntra West.

Groter bereik van aanbod levenslang leren in de steden

Een verfijning van de bovenstaande resultaten wordt voorgesteld op **kaart 1** waar we het bereik berekenen van het aanbod levenslang leren van de CVO's, de VDAB en Syntra West per West-Vlaamse gemeente. Het bereik wordt benaderd als de verhouding tussen het totale aantal deelnames aan opleidingen in de West-Vlaamse lesplaatsen van deze instellingen ten opzichte van het aantal inwoners. Het is vooral de bedoeling om met de uitkomst van deze verhouding de gemeenten te gaan vergelijken zonder de absolute cijfers op zich te gaan interpreteren.

Het gemiddelde bereik van het aanbod levenslang leren in de West-Vlaamse centra voor volwassenenonderwijs, de VDAB en Syntra West ligt op 14,8% in gans West-

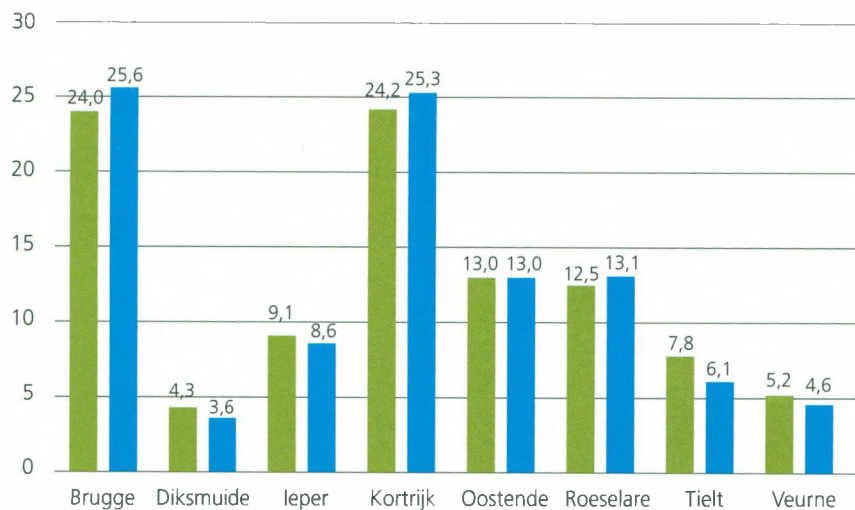
Vlaanderen. Bij een aantal gemeenten ligt dit bereik veel hoger. Het hoogste bereik stellen we vast in de steden Brugge, Kortrijk, Roeselare en Ieper, het kleinste bereik in de gemeenten Mesen, Ruiselede en Dentergem. We zien duidelijk een groot bereik in de gemeenten in de directe omgeving van Brugge en Kortrijk, twee steden met een ruim aanbod aan levenslang leren. Ook in de onmiddellijke omgeving van Roeselare is het bereik relatief groot. Hetzelfde geldt in een aantal grotere steden zoals Oostende en Ieper. Daarentegen zien we een laag bereik in de meeste gemeenten van het arrondissement Tielt, in een aantal Westhoekgemeenten en in een aantal gemeenten in het 'midden' van de provincie, waar het aanbod eerder beperkt is. De provincie wordt als het ware in twee gedeeld, met een laag bereik op de grens tussen noord en zuid.

De nabijheid van het aanbod en de bereikbaarheid en mobiliteit spelen duidelijk een belangrijke rol bij het al dan niet participeren in levenslang leren. ■

U kunt dit artikel ook downloaden via: www.westvlaanderenwerkt.be

Figuur 1

Vergelijking van het aandeel van de West-Vlaamse arrondissementen in de bevolking, enerzijds, en in de deelnames aan levenslang leren (a), anderzijds (in % van het totaal voor West-Vlaanderen)

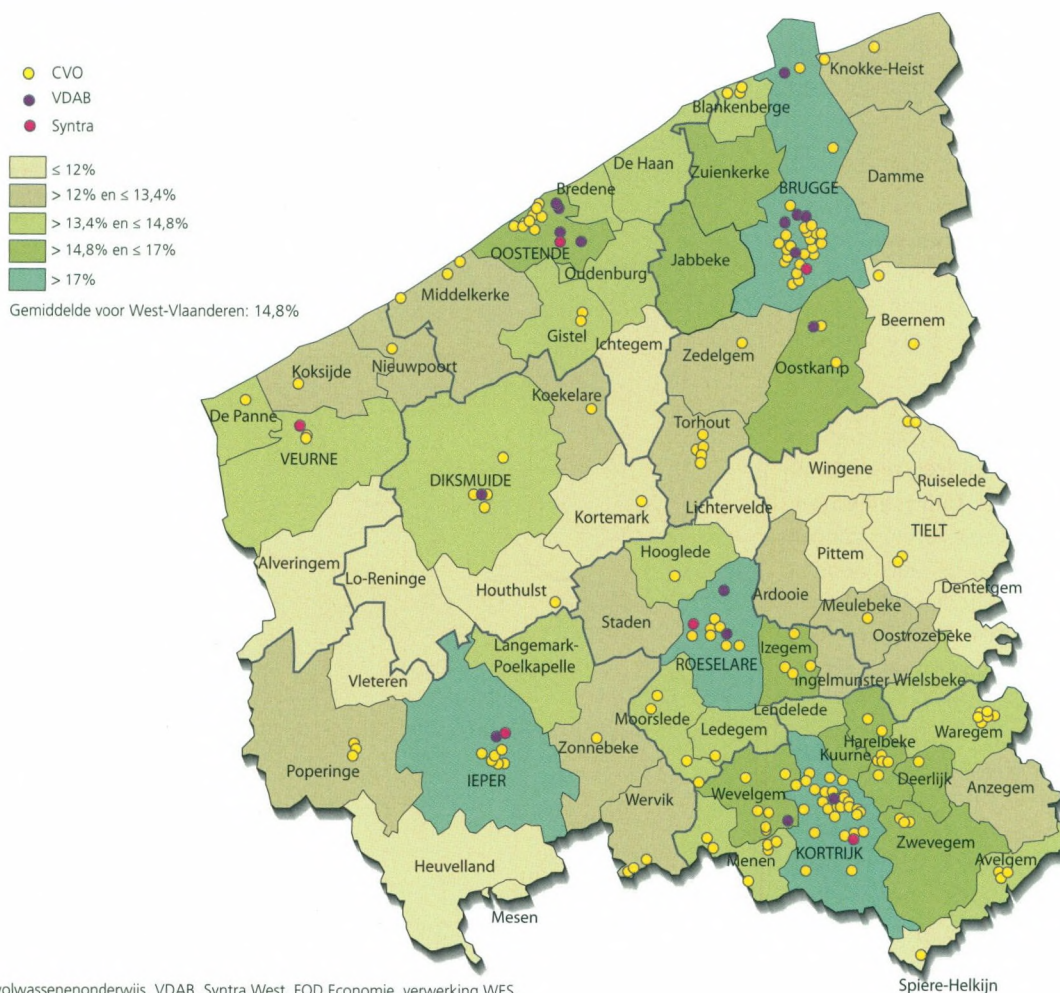

BRON: administratie volwassenenonderwijs, VDAB, Syntra West, FOD Economie, verwerking WES.

(a) Beperkt tot de deelnames aan opleidingen in een West-Vlaamse lesplaats van de centra voor volwassenenonderwijs, de VDAB en Syntra West.

Kaart 1

Bereik in de West-Vlaamse gemeenten van het aanbod levenslang leren van de West-Vlaamse centra voor volwassenenonderwijs, de VDAB en Syntra West, periode 1 april 2008 - 31 maart 2009 (in %)

BRON: administratie volwassenenonderwijs, VDAB, Syntra West, FOD Economie, verwerking WES.

Gunstige conjunctuur zet zich door

Analyse van het verloop van de sociaaleconomische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen¹

Nele Depestel • dienst Economie, provincie West-Vlaanderen

De West-Vlaamse economie leeft op. Analyse van verschillende sociaaleconomische en conjunctuurindicatoren tonen een duidelijke verbetering in 2010 ten opzichte van 2009.

In wat volgt vatten we de conclusies voor de geanalyseerde indicatoren samen.

Alhoewel de brutowaarden van de synthetische **conjunctuurcurve** voor West-Vlaanderen in de eerste helft van 2010 afwisselend stegen en daalden, blijft de trend van de afgevlakte curve duidelijk stijgend.

In de eerste helft van 2010 was er afwisselend sprake van sterke toenames of afnames van het aantal **faillissementen**. De toename in de eerste zeven maanden van 2010 bleef uiteindelijk zeer beperkt (+2,2%). Positief is dat in dezelfde periode in West-Vlaanderen heel wat minder **jobs verloren gingen** als gevolg van faillissementen (-17,8%).

De **tijdelijke werkloosheid** viel in de eerste helft van 2010 terug met bijna 20% ten opzichte van de eerste helft van 2009. Positief is ook dat het aantal **starters** in de eerste zes maanden van 2010 met 7,5% steeg op jaarbasis in

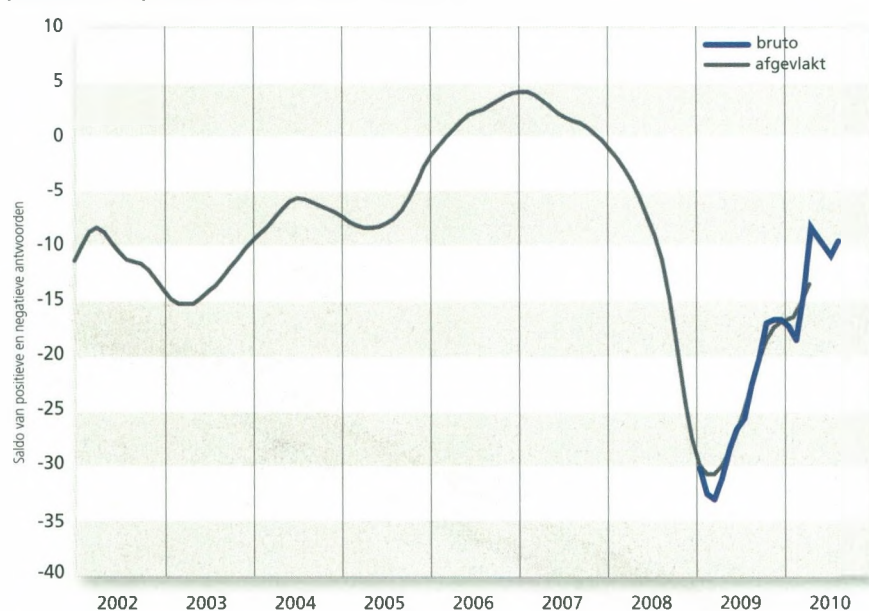
West-Vlaanderen. Wat de impact is van de economische malaise en het feit dat werkloos geworden loontrekkenden eventueel de stap zetten naar het oprichten van een eigen onderneming, kan echter niet uit de cijfers gehaald worden.

De **omzet- en uitvoercijfers** van de ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen waren begin 2010 zonder meer positief. Cijfers tot en met mei tonen significante toenames op jaarbasis. De uitvoer

steeg zelfs meer dan de omzet waardoor ook de exportquote sedert lang weer toeneemt. De **investeringen** hinken voorlopig nog wat achterop en tonen nog altijd een afname op jaarbasis, al werd deze trend in april en mei heel wat kleiner.

De cijfers over de West-Vlaamse arbeidsmarkt brengen alleen maar positief nieuws. Er is nagenoeg geen toename meer op jaarbasis van het aantal **niet-werkende** werkzoekenden. Het aantal

Figuur 1
Synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen

BRON: NBB, verwerking: dienst Economie, provincie West-Vlaanderen.

jeugdwerklozen vermindert duidelijk op jaarbasis. De **vacaturemarkt** zwelt aan. Het aantal ontvangen werkaanbiedingen en het aantal lopende werkaanbiedingen (binnen het Normaal Economisch Circuit) lagen bijzonder hoog in de eerste zeven maanden van 2010.

Ook de indicatoren van het consumentenvertrouwen geven een positief beeld. De **omzet in de West-Vlaamse kleinhandel** groeide in de eerste vijf maanden van 2010 meer dan het globale omzetcijfer in West-Vlaanderen. Er werden in de eerste zeven maanden van 2010 bijna 20% meer

nieuwe personenwagens ingeschreven in West-Vlaanderen ten opzichte van 2009. In vergelijking met 2008 is er wel nog een minieme afname.

De positieve evolutie van het aantal nieuwbouwwoningen waarvoor een vergunning werd afgeleverd, is hoopvol voor de West-Vlaamse bouwsector. In de eerste vier maanden van 2010 noteerden we een toename op jaarbasis met maar liefst 65,4% van het aantal **vergunde nieuwbouwwoningen** en 23,5% van het aantal **vergunde renovatiewoningen**. Begin 2010 zagen we nog een afname op

jaarbasis van het aantal woningen waarvan de werken effectief zijn gestart, maar het positieve effect van het toenemende aantal vergunde woningen zal zeker niet uitblijven. ■

¹ Opmaak augustus 2010.

► De volledige analyse kunt u terugvinden op de website :
www.west-vlaanderen.be/persberichten
www.west-vlaanderen.be/economie

► Meer info:
nele.depestel@west-vlaanderen.be of
 050 40 73 51

burocenter®

organising your office

print & copy furniture informatics

www.burocenter.be

Lieven Bauwensstraat 15 • 8200 Brugge • Tel. 050 32 04 08 • Fax 050 31 19 12

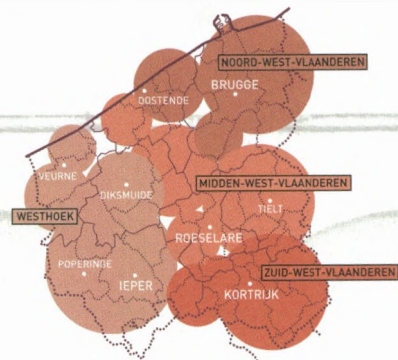
toonzaal elke werkdag open van 8u45 tot 12u00 & van 13u30 tot 17u30 (vrijdag tot 17u00)

ONDERNEMEN. HET ZIT IN ONS.

Ondernemen zit in ons. Van kindsbeen af. Geen wonder: we groeiden op in West-Vlaanderen, een provincie die steeds vooruit wil. Die innoveert en investeert in kennis. En die elke ondernemer groeikansen biedt door een gunstig bedrijfsklimaat te creëren. Een regio met unieke troeven zoals een uitmuntende infrastructuur en een ligging in hartje Europa.

KORTOM: West-Vlaanderen, een provincie gemaakt voor en door ondernemers, groot en klein.

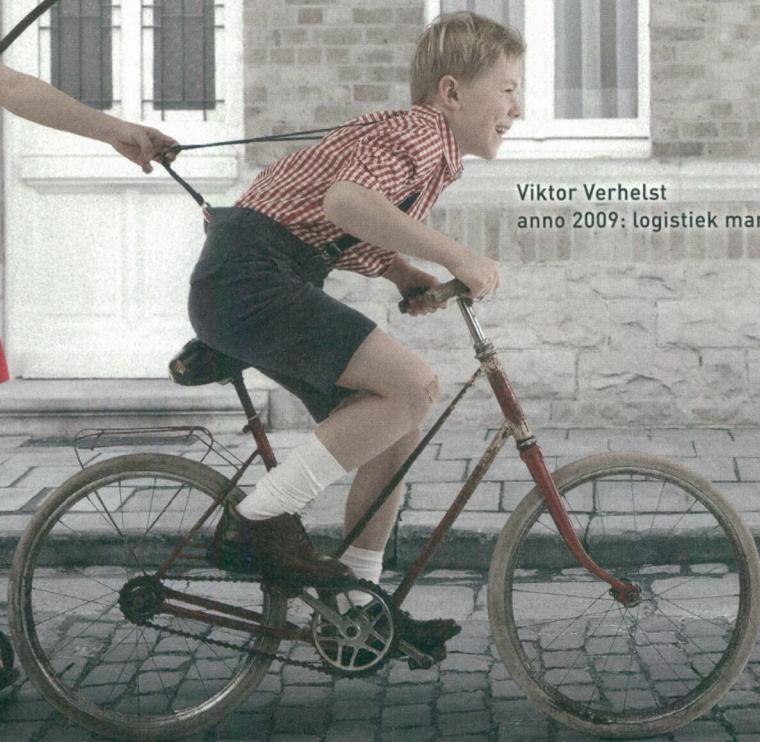
www.west-vlaanderen.be
0800 20 021

Danielle Van Hoecke
anno 2009: ingenieur

Viktor Verhelst
anno 2009: logistiek manager

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Ondernemen. Het zit in ons.

Excellent HR-beleid oogst ook financieel succes

SD Worx, de Belgische marktleider in sociale zekerheid-gerelateerde HR-diensten, gaf aan WES de opdracht om de bedrijfsleiders van KMO's in het arrondissement Brugge te bevragen over hun personeelsbeleid en de invloed die de economische crisis heeft op hun organisatie.

Het arrondissement Brugge telt 8.454 KMO's met minder dan 100 werknemers. Een representatief staal van 358 van deze bedrijven - hoofdzakelijk actief in de industrie en diensten - nam deel aan de bevraging.

Uit de resultaten blijkt onder meer dat positieve bedrijfsresultaten evenredig samengaan met de investeringen in het HR-beleid. Werkgevers uit het arrondissement Brugge schatten de tevredenheid van hun werknemers wel hoger in dan de werknemers zelf. Werkgevers zien het belang van de job als grootste bron van tevredenheid voor hun medewerkers, terwijl deze laatste eigenlijk meer voldoening halen uit de cultuur en de stabiliteit van het bedrijf waarin ze werken.

Winstgevende bedrijven

Op het moment van het onderzoek (mei 2010) gaf 80% van de respondenten aan dat hun bedrijf winstgevend is. Voor meer dan een derde onder hen was de winst zelfs groter dan in 2007, de periode net vóór de economische crisis. Opvallend is dat KMO's met goed uitgewerkte HR-processen meestal winst maken. Een goed uitgewerkt HR-beleid blijkt dus samen te hangen met het financiële succes van een organisatie.

Meer tijdsinvestering in HR-processen

Bij de meeste bedrijven uit de Brugse regio zijn de personeels- en loonadministratie en het loonbeleid goed uitgewerkt. Andere processen, zoals loopbaanadvies en -planning en kennismanagement, zijn vaak minder goed ontwikkeld. Vooral bij

kleine en/of verlieslatende bedrijven wringt er vaak iets aan het HR-beleid. Een kleine minderheid van bedrijven (17%) heeft zijn HR-processen aangepast omwille van de economische crisis.

Tevreden op het werk? De collega's eerst!

Het is frappant dat werknemers afhankelijk van de plaats van tewerkstelling andere prioriteiten stellen over de tevredenheid op het werk. WES onderzocht welke factoren de werknemerstevredenheid bepalen en vergeleek de antwoorden van de West-Vlaamse werknemers met die van de Vlaamse werknemers. Uit de resultaten blijkt dat West-Vlamingen de factor 'collega's' het belangrijkste vinden in hun werkomgeving. Daarna komen cultuur en stabiliteit en de financiële vergoedingen. Op Vlaams niveau hechten werknemers het meeste belang aan werktijden en werkomstandigheden.

Nog groter is het verschil tussen de visie van de werkgevers en die van de werknemers: werkgevers denken dat vooral de jobinhoud de tevredenheid van de werknemers bepaalt, terwijl deze factor bij de werknemers pas op de 7de plaats staat!

Het belang van de cultuur en de stabiliteit van de organisatie wordt daarentegen onderschat door de werkgevers.

Andere factoren die kunnen bijdragen tot tevredenheid op het werk zijn financiële vergoedingen, werktijden en werkomstandigheden.

Meer resultaten van dit onderzoek kunt u downloaden via het kennisplatform www.platformeconomie.be.

Winkelcentrum K in Kortrijk lokte reeds 3,4 miljoen bezoekers

Zes maanden na de opening van het shopping centrum 'K in Kortrijk' op 11 maart 2010, staat de teller op 3,4 miljoen bezoekers. Het winkelcomplex in het hart van de stad, telt 34.000 vierkante meter oppervlakte en huisvest 85 handelszaken. Die staan samen voor een tewerkstelling van circa 700 voltijdse en deeltijdse medewerkers. Een indrukwekkende glazen lichtkoepel van 110 op 30 meter werkt als aantrekkingspunt. Het ondergrondse parkeergebouw biedt plaats aan 1.100 auto's, verdeeld over vier verdiepingen. Fietsparings in en rond het winkelcentrum stallen 450 tweewielers. Het pand herbergt ook 80 appartementen.

Kortrijk kent een lange winkelgeschiedenis en leverde, in de jaren zestig van de vorige eeuw, ooit de eerste autovrije winkelstraat in Vlaanderen. De jongste jaren was er een toenemende concurrentie van andere West-Vlaamse centrumsteden maar ook van Doornik en Rijsel. De opening van 'K in Kortrijk', moet het winkelen in de Guldensporenstad dan

ook een nieuw elan geven.

'K in Kortrijk' is gerealiseerd door de Nederlandse projectontwikkelaar Foruminvest. Die verkocht het complex net vóór de opening aan de Duitse investeringsgroep Union Investment Real Estate.

www.k-in-kortrijk.be

Innovatieve West-Vlaamse technologie ondersteunt dyslectici

Vijf tot tien procent van de bevolking heeft in meer of mindere mate last van dyslexie en dat uit zich onder meer in schrijfproblemen. Technologiebedrijf Sensotec uit Jabbeke ontwikkelde voor deze doelgroep een vernuftig softwarepakket (WoDy) dat opereert als een sprekende woordvoorspeller. Deze innovatie is het resultaat van een demonstratieproject dat Sensotec drie jaar lang heeft opgezet, samen met zijn Nederlandse collega en verdeler Lexima. Er was ook steun van de Nederlandse Taalunie en van Stevin, een onderzoek- en stimuleringsprogramma voor Nederlandstalige taal- en spraaktechnologie, dat door de Vlaamse en Nederlandse overheid wordt gefinancierd.

Sensotec nv ontstond in 1986 in de schoot van het MPI Spermalie in Brugge. Het bedrijf onderzoekt, ontwikkelt en verkoopt software en hardware voor mensen met visuele beperkingen of dyslexie in de ganse wereld. Het team van 36 gespecialiseerde medewerkers verhuisde begin augustus 2010 van Varsenare naar een nieuwe locatie in het bedrijvenpark Vlamingveld in Jabbeke. Sensotec startte met het aanbieden van hulpmiddelen (assistieve technologie) voor blinde, slechthorende, dove en slechthorende leerlingen in het bijzonder onderwijs. Later werd deze doelgroep uitgebreid naar alle mensen met visuele of auditieve problemen in binnen- en buitenland. Meer recent ook naar mensen met lees- en leerproblemen zoals dyslexie. De combinatie van de ontwikkeling en verkoop van eigen producten met de service en verkoop van buitenlandse hulpmiddelen, is de motor van een gestadige groei. In 2009 realiseerde Sensotec 5 miljoen euro omzet.

De grootste groei situeert zich in het segment van de softwareoplossingen voor dyslexie. Die doelgroep was vorig jaar al goed voor 44% van het zakencijfer. Export (50%) is een belangrijke factor voor Sensotec.

www.sensotec.be

Uw nieuws in deze rubriek? Bent u een West-Vlaamse onderneming of gemeente en heeft u interessant nieuws?

West-Vlaamse textielmachinebouwers staan scherp

Van de Wiele investeert 40 miljoen euro

De sector van de textielmachinebouw kent in 2010 een stevig herstel na een barslecht 2009. De orderboekjes lopen vol en die opwaartse trend zet zich wellicht ook in 2011 door.

Picanol in Ieper, producent van weefgetouwen, noteert een omzetgroei van 65% en verruimt zijn equipé in 2010 met 200 extra arbeidskrachten.

Collega Van de Wiele uit Kortrijk trok 100 extra medewerkers aan. Deze onderneming is een internationale marktleider in het ontwikkelen, bouwen en installeren van hoogtechnologische, innovatieve tapijt- en fluweelweefmachines en jacquardmachines. Ondanks het feit dat zich heel wat textielactiviteit verlegt naar het

Oosten besliste het management Van de Wiele om in Marke bij Kortrijk, 40.000.000 euro te investeren in een gloednieuwe productiehul van 1,1 ha. Die sluit aan bij de bestaande werkplaatsen (13 ha). De nieuwe hal zal onderdak bieden aan één van de grootste flexibele en geautomatiseerde afwerkingslijnen voor onderdelen (FMS) in de wereld. Die zal gebruikmaken van automatische stockage- en manipulatorobots met een hoogte tot 20 meter. Met deze investering, die begin 2011 in gebruik wordt genomen, wil Van de Wiele gewapend zijn voor de concurrentiestrijd met het Verre Oosten.

Het bedrijf stelt in Marke 800 medewerkers tewerk en beschikt onder andere over een eigen gieterij Ferromatrix.

Van de Wiele wil in 2010 een omzet realiseren van 40 miljoen euro. Jaarlijks wordt 10% van de omzet geïnvesteerd in R&D en hiermee situeert het bedrijf zich in de Belgische top 3 van patentaanmelders.

De onderneming heeft buiten Marke nog productiebedrijven in Zweden, Duitsland, Italië, Frankrijk, China en de VS. Wereldwijd telt de onderneming 2.200 medewerkers.

www.vandewiele.com

www.picanol.be

Datacenter Oostkamp is hefboom voor West-Vlaamse ICT-economie

LCP nv opende op 1 oktober 2010 in Oostkamp het eerste volwaardige datacenter voor West-Vlaanderen en meteen ook het meest energiezuinige in Europa. Een investering van ruim 4 miljoen euro. Het datacenter kan op termijn een equivalent van 500 ICT-jobs in onze provincie verankeren.

De braindrain van hooggeschoolde arbeidskrachten in West-Vlaanderen is al vele jaren een opstapel voor nieuwe economische ontwikkelingen. De informatica en communicatietechnologie-

(ICT) sector is in onze provincie naar verluidt onvoldoende uitgebouwd. Een belangrijke voorwaarde om die trend te keren is de creatie van basisinfrastructuur, zoals een computerdatacenter. Dat is een faciliteit waar bedrijfskritische ICT-apparatuur (voornamelijk servers) wordt gestockeerd in de meest optimale omstandigheden rond veiligheid, klimaatbeheersing en een hoogwaardige internetverbinding. Datacenter Oostkamp beschikt over 5.500 m² vloeroppervlakte verspreid over drie niveaus. Die infrastructuur zal op termijn 60.000 computerservers kunnen herbergen.

Het energiezuinige gebouw wordt gekoeld door een combinatie van buitenlucht, verneveling en een waterbuffer van 4.000 kubieke meter, goed voor 4 miljoen liter hemelwater. Dit concept wordt aangevuld met een installatie van 3.500 m² zonnepanelen die opnieuw een rol zullen spelen in het koelinggebeuren. Datacenter Oostkamp is hiermee het meest energie-efficiënte project, binnen zijn sector, in Europa.

De zware investering vertaalt zich niet onmiddellijk in extra rechtstreekse tewerkstelling. Ze kan echter een vitale factor worden in de creatie of verschuiving van functies die nu worden uitgevoerd in Brussel en Antwerpen, waar de meeste Belgische datacentra gevestigd zijn.

www.dcoostkamp.be

[Toerisme]**› Internationaal marketingplan van Toerisme Vlaanderen onder de loep**

In opdracht van Toerisme Vlaanderen evalueert en actualiseert WES het internationaal marketingplan dat dateert van 2006.

Een update van het plan dringt zich op als gevolg van de snel wijzigende marktomgeving waarin Toerisme Vlaanderen opereert.

In deze opdracht gaat veel aandacht naar de creatie van een draagvlak bij de diverse publieke en private partners en naar het opnieuw definiëren van de rol van de Vlaamse toeristische

macroproducten. Dat zijn de kunststeden, de kust en de Vlaamse regio's.

De doelstelling van het nieuwe internationaal marketingplan is het maximaliseren van de kwaliteitsvolle toeristische instroom naar Vlaanderen. Dit met focus op het optimaliseren van het rendement in de toeristische sector voor wie Toerisme Vlaanderen een preferente partner is.

› Imago-onderzoek voor het district Deurne

Deurne is één van de belangrijke districten binnen de stad Antwerpen. De districtraad vraagt WES naar een imago-onderzoek.

In de eerste plaats gaan we na wat de bestaande identiteit en het huidige imago van het district Deurne zijn. Hoe wordt Deurne momenteel gepercipieerd door haar doelgroepen en wat zijn de sterkten en zwakten in de beeldvorming over het district?

In tweede instantie moet het onderzoek leiden tot de identificatie van de troeven en tot het gewenste imago van het district Deurne. Daarmee ontwikkelen we een toekomstvisie die moet kaderen binnen de bestaande uitgewerkte beleidsvisies voor het district en binnen het globale kader van de stad Antwerpen.

[Sociaaleconomisch beleid]

› Rumst versterkt zijn centra

De gemeente Rumst wil zijn centra Rumst, Reet en Terhagen aantrekkelijk houden voor zowel de inwoners, de handelaars, de bedrijven als de bezoekers.

Een 'masterplan centrumbeheer' moet zorgen voor een geïntegreerde en onderbouwde visie tussen de verschillende beleidsdoelstellingen, met als bedoeling de centra aantrekkelijk te maken voor de doelgroepen. Het gemeentebestuur doet hierbij een beroep op WES.

De studie onderzoekt hoe het gesteld is met het economisch functioneren en met de leefbaarheid van de gemeentelijke centra in Rumst.

Nadat de huidige situatie in kaart is gebracht, start WES met de opmaak van het actieplan. Dit plan zal een toekomstvisie aangeven voor Rumst en zijn gemeentelijke centra. We zoeken ook naar concrete en realiseerbare acties die het centrumbeheer in de gemeente versterken.

› Voor meer informatie over de opmaak van masterplannen centrumbeheer kunt u terecht bij Hans Desmyttere, via hans.desmyttere@wes.be.

› Op naar een dynamische detailhandel in Edegem

Het belang van de detailhandel in een gemeente is niet te onderschatten. De sector zorgt niet alleen voor heel wat tewerkstelling, ze is ook medebepalend voor de uitstraling van de gemeente. Ook de gemeente Edegem beseft dat ze moet streven naar een goed functionerende kleinhandel en voorziet daarom in de opmaak van een detailhandelsplan voor haar centrum. De uitwerking van dit plan ligt in de handen van WES.

Na een grondige vraag- en aanbodanalyse geeft WES een objectief advies met betrekking tot de gewenste economische en ruimtelijke ontwikkeling van de detailhandel in het centrum van Edegem. Verder worden er concrete en realiseerbare acties geformuleerd om de dynamiek van het detailhandelsgebeuren te stimuleren.

› Voor meer informatie over commerciële en strategische plannen, contacteer Hans Desmyttere via hans.desmyttere@wes.be.

STUDIEDAG

Naar een gezonde lokale economie en een bloeiend detail-handelsgebeuren. Hoe pakken we dit aan?

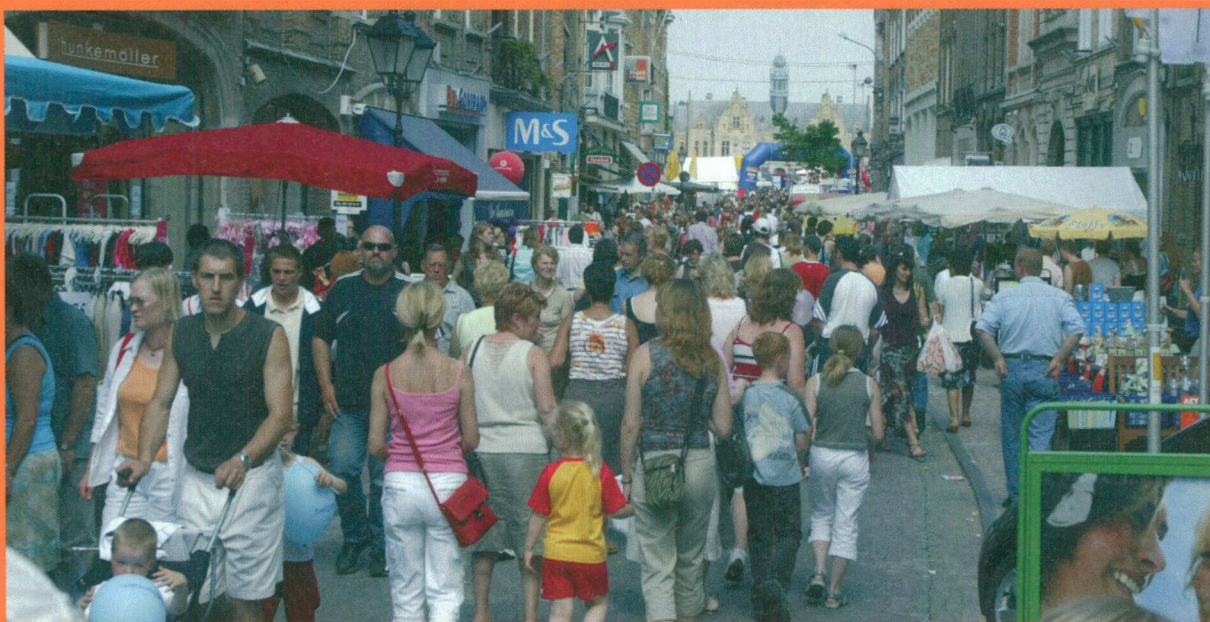
Hoe kunnen lokale besturen werkbare beleidsplannen ontwikkelen met betrekking tot lokale economie? Hoe voeren ze die het best uit?

Op **16 november 2010** organiseren Uitgeverij Vanden Broele, WES en het Centrum voor Lokale Politiek (Universiteit Gent) hierover een praktijkgerichte studiedag.

Bijzondere uitdagingen, zoals de actuele toepassingsmodaliteiten van de wet op de handelsvestigingen, het proactief aantrekken van winkels, het initiëren van samenwerkingsverbanden op bedrijventerreinen en de ondersteuning van bovenlokale overheden komen aan bod.

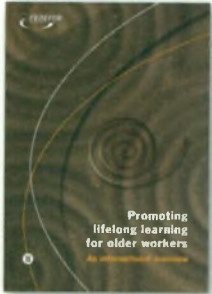
Diverse sprekers zullen hun interessante praktijkervaringen tijdens deze studiedag met plezier met u delen.

Het definitieve programma, de locatie en de inschrijvingsmodaliteiten vindt u binnenkort op **www.uitgeverijvandenbroele.be** en **www.wes.be**

In deze rubriek stellen we enkele titels uit de collectie van de WES-bibliotheek voor. Meestal hebben de publicaties iets te maken met het thema, maar ook andere boeken of artikelen die u niet mag missen, komen aan bod.

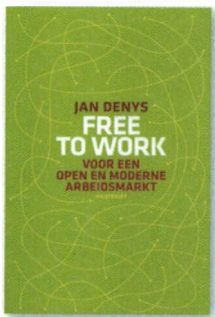
Promoting lifelong learning for older workers: an international overview

Wat is de impact van het werkplekleren op het leerproces van oudere werknemers? Hoe denken oudere werknemers over werk en leren? Wat zijn de kritische standpunten inzake beleid en praktijk hierover vanuit Europees perspectief? Door de bijdragen uit Australië, Japan en de Verenigde Staten wordt deze problematiek ook in een meer internationale context geplaatst.

Auteurs: Tarja Tikkanen en Barry Nyhan (eds.)
Uitgave: Office for Official Publications of the EC, 2006
ISBN 92-896-0394-1
Reeks: Cedefop References series, 65

Free to work: voor een open en moderne arbeidsmarkt

Welke gevolgen zullen de modernisering van de arbeidsmarkt en de economische ontwikkeling in het algemeen hebben op de loopbanen in de toekomst? Op deze complexe vraag schetst Jan Denys de contouren van de evoluerende arbeidsmarkt. Naast de analyse reikt hij ook oplossingen voor het beleid en de bedrijven. Zelfs wie op een bewuste manier met zijn beroeps- en levensloopbaan bezig is, vindt er nuttige loopbaantips.

Auteur: Jan Denys
Uitgave: Houtekiet, 2010
ISBN 978-90-8924-072-9

Lerende gemeente: gids voor flankerend onderwijsbeleid

Het onderwijsbeleid van een 'lerende gemeente' mobiliseert lokale krachten om volwaardige leerkansen voor iedereen te realiseren - van de voorschoolse leeftijd tot het levenslang leren.

Dit praktijkboek maakt zo'n ondersteunend netwerk zichtbaar. De bijgevoegde cd-rom vult verder aan met praktijkvoorbeelden en extra achtergrondinformatie.

Auteur: Marleen De Vry (red.)
Uitgave: Politeia in samenwerking met VVSG, 2010
ISBN 978-2-509-00598-4
Losbladig werk met cd-rom

De meting van opleidingsinspanningen: ontwikkeling van een Vlaamse boordtabel

De boordtabel is een schakel in een geïntegreerd arbeidsmarktstatistiekmodel voor Vlaanderen. In dit rapport worden de opbouw van de boordtabel en de opleidings-indicatoren die erin worden opgenomen, toegelicht. We vinden er ook de belangrijkste indicaties terug van hoe de inspanningen in de formele voortgezette beroepsopleiding evolueren.

Auteurs: Wouter Vanderbiesen en Faiza Djait
Uitgave: Steunpunt Werk en Sociale Economie, 2009
Reeks: WSE Report 9-2009
Kan gedownload worden op www.steunpuntwse.be

Ook zeker het lezen waard:

• Europees onderzoekproject "Lifelong Learning 2010" Towards a lifelong learning society in Europe: the contribution of the education system

Working paper no 2./subproject 1 country report.
Lifelong learning policies in Flanders, Belgium
Auteur: Katleen De Rick (HIVA).
Uitgavejaar: 2007.

Subproject 4 - 2 delen.
SMEs and the participation of workers in formal learning:
country report: Belgium (Flemish Community)
Auteurs: Lode Vermeersch en Katleen De Rick (HIVA).
Uitgavejaar: 2008

Subproject 5
The access of adults to formal and non-formal adult education:
country report : Belgium (Flemish Community)
Auteurs: Lode Vermeersch en Anneloes Vandenbroucke (HIVA),
2009

• Leren een leven lang in Vlaanderen?

Auteur: Vanweddingen Myriam
Uitgave: Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2008
Reeks: SVR-rapport 2008/6

• Persuing sustainable growth through an intense collaboration between universities/colleges and SMEs in West-Flanders (Belgium):

paper ERSA-congress sustainable regional growth and development in the creative knowledge economy, Jönköping 19-23 augustus 2010

Auteur: Marie Van Looveren (WES)
Kan gedownload worden op www.platformeconomie.be

Nieuwsgierig naar meer?

Onze volledige catalogus vindt u op
www.platformeconomie.be

Zoeken via trefwoord 'levenslang leren' biedt u de mogelijkheid om ook andere boeken en artikels hierover te vinden

U kunt de boeken en artikels ter plaatse raadplegen in de bibliotheek. Contacteer hiervoor Brigitte Declerck via bibliotheek@wes.be of 050 36 71 08.

Levenslang leren ... bij de fiscus?

Stephan Janssens • Ernst & Young Tax Consultants

"Levenslang leren" is in onze maatschappij veel meer dan een modewoord. Het is een noodzaak om in de snel veranderende wereld mee te blijven draaien, zowel privé als beroepsmatig. Naast gewestelijke subsidies kan u ook een financieel steuntje in de rug krijgen van de fiscus. Maar dan moet u uiteraard aan een reeks voorwaarden voldoen.

Het heilige Artikel 49 WIB 92

Voor de belastingconsulent is Artikel 49 een "heilig" artikel. Het is immers de basis van het recht van de belastingplichtige om beroepskosten af te trekken van de belastbare inkomsten. Volgens het artikel mag u van uw belastbare inkomsten aftrekken, de uitgaven die gediend hebben "om de belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden."

De administratie voegt daar aan toe dat alleen de kosten in aanmerking mogen worden genomen die **noodzakelijk** in verband staan met het verkrijgen of het behouden van de inkomsten die voor de belastingplichtige uit het uitoefenen van zijn beroepswerkzaamheid voortvloeien. Let wel, de fiscus mag niet de opportuniteit van de uitgave beoordelen. Zij mogen met andere woorden niet nagaan of de uitgave wel zin heeft.

Verder speelt het ook geen rol dat u de uitgave nu doet en de inkomsten pas later zal verwerven.

Studeren om inkomsten te verkrijgen of te behouden

Het lijkt dus simpel: als u een studie aanvangt waarmee u later een job zal gaan uitoefenen, dan is de kost aftrekbaar. Maar dan las u iets te snel over de woorden "noodzakelijk verband met de beroepswerkzaamheid", want daar zit het addertje onder het gras.

Volgens de belastingadministratie is het onderscheid tussen het beroeps- of persoonlijke karakter van de uitgaven voor cursussen, stages of seminaries afhankelijk van het verband tussen die uitgaven en de beroepswerkzaamheid, **zoals ze door de betrokkene op het ogenblik van de feiten wordt uitgeoefend.**

De kosten van cursussen, enz. die rechtstreeks in verband staan met de beroepswerkzaamheid op het tijdstip waarop de lessen worden gevolgd en die ten gevolge van de evolutie van de techniek van die werkzaamheid noodzakelijk zijn, zijn dus aftrekbaar als beroepskost. Maar gaat u naar een cursus van een onafhankelijk vak of van een tot dusver door u niet uitgeoefende beroepswerkzaamheid dan weigert de fiscus de aftrek.

In de praktijk

In de praktijk lijkt de rechtspraak een stuk soepeler dan de administratie. Er is bijzonder veel casuïstiek. We beperken ons tot een greep uit die rechtspraak.

a. In het kader van het beroep (zoals de fiscus het vraagt):

- de reis- en verblijfkosten in de VSA, van een geneesheer, hoofd van de afdeling neurologie van een hospitaal, die te Chicago cursussen heeft gevolgd in verband met zijn specialiteit;
- de kosten gedaan door een huisarts voor een vorming in de medische psychologie, vorming die door de evolutie van de moderne geneeskunde genoodzaakt is;
- de kosten gedragen door een algemeen geneesheer voor het volgen van cursussen in de homeopathie;
- de studiekosten gedragen door een kinesiist voor een opleiding osteopathie omdat osteopathie en kinesitherapie complementair zijn;
- de inschrijvingskosten voor een cursus met betrekking tot een "voortgezette opleiding maatschappelijk werk" voor iemand die werkt als maatschappelijk assistent bij de RVA.

- b. Om toegang te krijgen tot een beroep (wat in principe niet aanvaard wordt door de fiscus maar wel door rechters):
- een belastingplichtige werkt als boekhouder in een hospitaal maar hij wil zelfstandig boekhouder worden. Het beroepsinstituut eist dat hij het diploma van toegepaste economie zou halen wat hem ook lukte. De kosten voor deze studie werden verworpen door de fiscus maar aanvaard door de rechter;
 - een persoon met een brevet voor vrachtpiloot volgt een opleiding piloot om als lijnpiloot aan de slag te gaan. Omdat hij niet kon aantonen dat hij eerder het beroep van piloot had uitgeoefend, werd de aftrek geweigerd, ook door de rechtbank.
- c. Om promotie te maken (wat ook niet snel aanvaard wordt door de fiscus):
- de belastingplichtige is afgestudeerd als dierenarts en werkt als stagiair bij een vleesverwerkend bedrijf. Hij volgt in de Verenigde Staten een specialisa-

tiecursus en behaalt er na 1,5 jaar een diploma. Hij wordt gepromoveerd in het bedrijf waar hij stagiair was. Volgens het Hof stonden deze kosten rechtstreeks in verband met de uitgeoefende beroepswerkzaamheid. Het nieuwe diploma verleent geen toegang tot een ander beroep;

- een gemeentebeambte volgt een MBA. Tijdens zijn MBA wordt hij ontvanger van het OCMW in een andere gemeente. Volgens de fiscus heeft een MBA-opleiding geen verband met het beroep dat op dat ogenblik wordt uitgeoefend. Maar de rechtbank is het daar niet mee eens en vindt dat de opleiding nuttig is voor zijn taak bij de gemeente;
- een kaderlid volgt tijdens de uren een managementopleiding. De rechtbank staat de aftrek toe omdat de werkgever zijn toestemming had gegeven om de opleiding te volgen. De opleiding laat het kaderlid toe om verder te evolueren binnen de internationale groep.

Welke kosten?

Als de uitgave aanvaard wordt, kunnen alle uitgaven die betrekking hebben op de studie, afgetrokken worden. We denken dan aan:

- inschrijvingsgeld,
- examengeld,
- verplaatsingskosten,
- boeken,
- kopietjes (in het administratieve commentaar spreekt men nog van "stencilwerk"!).

Kortom

Studies die een band hebben met het uitgeoefende beroep worden in principe aanvaard. Moeilijker ligt het wanneer de studie gericht is op promotie. Voor de fiscus is dat vaak al een brug te ver, de rechtbanken lijken soepeler. Voor een toekomstig beroep dat u nu nog niet uitoefent maar "hoopt" te kunnen uitoefenen na de studie, zal u de aftrek in principe niet krijgen. ■

Colofon

De artikelen in West-Vlaanderen Werkt zijn niet noodzakelijk de weergave van officiële standpunten van WES. Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Reproductie van of verwijzing naar één van de artikelen mag uitsluitend met correcte vermelding van auteur en bron én mits het bezorgen van een kopie aan de redactie.

Beschermcomité

Paul Breyne, gouverneur
voorzitter WES
prof. em. dr. Olivier Vanneste, eregouverneur
Dirk De fauw, Guido Decorte, Bart Naeyaert,
Gunter Pertry, Marleen Titeca-Decraene,
Patrick Van Gheluwe,
leden van de deputatie

Redactiecomité

Voorzitter: prof. dr. Norbert Vanhove
Rik De Keyser, Hans Desmyttere,
Tanja Termote, Lieselot Denorme,
Brigitte Declerck, Jens Vannieuwenhuyse,
Marie Van Looveren, Pascal Steeland,
Lode Vanden Bussche

Eindredactie

Jan Bart Van In

Verantwoordelijke uitgever

Norbert Vanhove
Krakkestraat 3, 8200 St.-Andries (Brugge)

Advertentiewerving

Jan Bart Van In
tel. 050 36 67 78 - fax 050 36 31 86
e-mail: jan.vanin@wes.be

Oplage: 4.500 exemplaren

Redactie

WES vzw
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
tel. 050 36 71 36
fax 050 36 31 86
BTW BE 408 382 668
E-mail: redactie@wes.be
website: www.wes.be

Ontwerp lay-out: WES
Drukkerij: Goekint Graphics,
Oostende
Foto cover: CVO Hitek-Bart Dooms

Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers

West-Vlaanderen Werkt wordt gedrukt op
houtvrij en milieuvriendelijk gebleekt papier.

ISSN=1374-6235

'West-Vlaanderen Werkt'

West-Vlaanderen Werkt is een uitgave van WES vzw.

In elk nummer brengen wij:

- sociaaleconomisch nieuws met speciale aandacht voor West-Vlaanderen;
- wetenschappelijk onderbouwde artikelen en actuele informatie voor privaat en publiek management.

Abonnement

Een jaarabonnement 2010 is gratis.

Het tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt' verschijnt viermaal per jaar.

Registreren kan via de website van WES: www.wes.be

Wet op de privacy van 8/12/1992

'West-Vlaanderen Werkt' wordt u gratis toegestuurd door WES vzw. Indien uw gegevens onjuist zijn of indien u het tijdschrift niet meer wenst te ontvangen, neem dan contact met de redactie. WES deelt uw persoonlijke gegevens niet mee aan derden.

Andere WES-publicaties

Meerwaardeneconomie

'Zonder vooroordelen' - getuigenissen van West-Vlaamse organisaties over het werken met kansengroepen, 2007, 48 blz., gratis publicatie.

Regionale economie

(Ver)ken uw grens. Onderzoek naar de grensoverschrijdende bezoekersstromen in de Euregio Scheldemond, 2007, 35 blz.

Toerisme

Tourism Studies in Bruges, 2002, 64 blz., € 15,00

Reeks

Facetten van West-Vlaanderen

- 45 Bezetting van de bedrijventerreinen in West-Vlaanderen, 1998, 322 blz., € 36,94
- 46 Het logiesaanbod aan de kust, 1998, 56 blz., € 14,63
- 47 Mestproblematiek in de provincie West-Vlaanderen 1999, 73 blz., € 18,59
- 48 Behoeftenanalyse hoger onderwijs in West-Vlaanderen 1999, 40 blz., € 12,39
- 49 Bevolking en gezinnen in West-Vlaanderen 2000-2010, 1999, 44 blz., € 12,39
- 50 De integratie van moeilijk plaatsbare groepen op de arbeidsmarkt in West-Vlaanderen, 2002, 65 blz., € 15,00
- 51 Evaluatiemethode voor centrumbeheer, 2003, 75 blz., € 20,00
- 52 Strategisch plan voor de haven van Brugge-Zeebrugge, 2005, 64 blz., € 20,00
- 53 De migratie van West-Vlaamse jongeren: migratiemotieven en de gevolgen hiervan op de West-Vlaamse arbeidsmarkt en knelpuntberoepen, 2005, 47 blz., € 20,00
- 54 Duurzame kwaliteit voor bedrijven-terreinen, 2006, 64 blz., € 25,00
- 55 Koopstromen in kaart, 2007, 102 blz., € 25,00
- 56 Logistieke poort West-Vlaanderen, 2008, 82 blz., € 25,00
- 57 Economische betekenis van het agrocomplex in West-Vlaanderen, 2009, 78 blz., € 30,00

De betalende publicaties zijn btw inbegrepen, exclusief portkosten

De volledige lijst van alle publicaties van WES kunt u verkrijgen bij

Jessie Rosseeuw,

e-mail: jessie.rosseeuw@wes.be

fax 050 36 31 86 - tel 050 36 67 70

of op www.wes.be/publicaties

Personeelsbeleid voor de kmo

Of het nu over loonberekeningen of personeelsadministratie, advies over uw loonpositionering of personeelsbeleid gaat, bij SD Worx bent u aan het juiste adres. Onze regionale kantoren in Brugge en Kortrijk leveren een persoonlijke service op maat van uw kmo.

→ Gistelsesteenweg 294, bus 203 - 8200 Brugge - tel. 050 28 94 00 - www.sdworx.be/kmo/brugge
President Kennedypark 33 - 8500 Kortrijk - tel. 056 52 99 00 - www.sdworx.be/kmo/kortrijk

